

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 26 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
6-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Ryfttár petit sora 30 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesülé-
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 152

KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Péntek, december 20.

Mai számunk főbb közleményei:

Az adótörvények három évi elhalasztása.
Kossuth Ferenc az ellenzék egyesülése ellen.
Ötvenhat óras képviselőházi ülés.
Háziipari akció Arad megyében.
Ha nem tud fizetni...
Lemondott a bécsi polgármester.
Öngyilkos aradi urifiu.
Aradi urinók mentőtanfolyama.
Negyven millió koronás nyereség.
Drinapoly helyett Szaloniki.
Butorozott szoba: 24 krajcárért.
Nincs pénz.
Kőrösi reform.
Tarkaságok.

**Takarékbetétek
biztonsága.**

Irta: Dencz Ákos dr.

Ugy látszik, hogy az 1912-ik évet Magyarország nem lehet a legszerencsésebb esztendőkhöz közé számítani. Az a kellemetlen depresszió, amely az országot politikai tekintetben megüli, most átcsapott más térre is, mert a belügyi zavarok mellé társul szegődött a külpolitikai komoly események sorozata is. Nem elég tehát az, hogy Magyarország egész közéletét, a belpolitikai villongások tették bizonytalanná és ingataggyá, ehhez most hozzájárultak a külügyi zavarok nyomán keletkezett oly események, amelyeknek hullámai természetesen közgazdasági tere csaptak át.

Ausztria-Magyarország a többi nagyhatalmakkal kapcsolatban, bizva a statusquo fentartásának reményében, bizonyos passzív szemléletű akart lenni, az egyesült Balkán államok és Törökország tusájának. Eleinte ugyanis senki sem gondolt arra, hogy

a négy szövetséges állam oly csapásokat lesz képes mérni Törökországra, hogy annak folytán az ozmán birodalom ereje, az európai részekben teljesen meginog.

Ha a nagyhatalmak közül valakit az ujonnan beállott események kellemetlenül érintettek, úgy az első sorban az osztrák-magyar monarchiára vonatkozhatik, mivel az egyik szövetséges szomszéd állam, a háboru nyomán oly aspirációkat táplál, amelyeknek megvalósulása nemcsak politikai, de gazdasági életünkre is beláthatatlan következményeket vonhat maga után. Szerbia tengerpartjának és kikötőjének kérdése ez, melyből háborus készülődési hírek keletkeztek és ezek hallása is oly oknélküli félelmet váltott ki, hogy annak pusztításai már is jelentékenyek. Valóságos vihar dult végig az országon, egzisztenciák mentek tönkre a nélkül, hogy arra valami komolyabb ok lett volna. Közgazdasági életünk fokmérője, a tőzsde volt az a seizmográf, a mely a távoli vihart legelőször megérezte s a helyett, hogy villámhárítója lett volna annak, a gabona-tőzsdén felszöktette az árakat, az értékpapír piacon pedig valóságos Balkán árfolyamokat teremtett. Mindennek nyoma egész közgazdasági és pénzügyi életünkre kihatott.

Nap-nap után, hol itt, hol ott halljuk, hogy egy-egy tekintélyesebb cég fizetési-kép-telen lett, majd pedig, hogy a betevők ország-szerre megrohanják a takarékpénztá-
kat, bankokat s betétjeiket tömegesen ve-
szik ki. Megtörtént ez több vidéki kisebb takarékpénztárnál, megtörtént fővárosi nagy banknál, sőt még a m. kir. postatakarék-
pénztárnál is. S mindez a pánikszzerű féle-
lem miért történik, vajon csakugyan van-e

arra ok, hogy különösen a takarékpénztári betevők aggodalmaskodjanak?

Talán fölösleges is, hogy oly kézzelfogható valótlanságok cáfolatába bocsátkozzunk, mintha az állam háboru esetére lefoglalná az összes takarékbetéteket. Ellentmond annak a hágai nemzetközi konferenciának az a határozata, amely az összes takarékbetéteket semlegeseknek nyilvánította. Valamint a sebesülteket, a kik között mindenféle nemzetbeli lehet, a hadijog védelme alá helyezte a genfi konvenció, épugy a takarékpénztári készpénz betéteket is, amelyekben szintén több nemzetnek lehet érdekelt-sége, a háboruskodó felek kimélni kötele-
sek. Veszély tehát ez oldalról nincsen. De igen is veszély van a pénzügyi intézetekre maguk a felek részéről, a kiknek oknélküli félelme, váratlan fellépése, végeredményben létalapjában támadhatja meg az egyes inté-
zeteket.

Nem szólunk az egyes fővárosi, vagy tekintélyesebb vidéki takarékpénztárakról, a melyeket pénzkészletük, a legerősebb megrohanásokra is képesekké tesz, avagy a postatakarékpenztárról, amelynek ügyfeleit, mindezek felül még az állami feltétlen biztonság is körül veszi, de igenis fel kell emelnünk szavunkat ama vidéki pénzügyi intézetek érdekében, amelyek kihelyezett tőkét legelőször hosszulejárata jelzálogköl-
csönökbe fektették, a amelyeknek hirtelen bevonása nemcsak nehézségekbe ütköznék, de egzisztenciákat is tennének tönkre. Ezekkel az intézetekkel szemben tehát épenséggel nem méltányos eljárás a közönség oknélküli félelme és eljárása, mert hiszen ha rendes körülmények között jók ezek arra, hogy pénzünket megőrizték, ka-

A férfi.

Irta: Lia.

Kedves barátom! A jó hangulat olyan, mint egy szép színes álom. Üdítőleg hat az idegekre, mosolyt varázsol az arcra, széppé, ragyogóvá teszi a szemeket. E szavakat maga sugta a fülemben, amikor elment. Egy sóhaj is vegyült e szavaiba, mint mikor az embernek fáj valami. Rám nézett. A szemem nagyon homályos, az arcom nagyon sápadt lehetett, talán észre is vette ajkam kínos vonaglását és mintegy vigasztalásul mondott hasonlatot a jó hangulatról, vagyis mintegy tanácsul szolgáltatva ezt nekem, hogy legyek én is mindig jó hangulatban távolléte alatt, hogy mire visszajön mosolygós legyen az arcom, ragyogjanak a szemeim, hogy tude legyek.

Jó hangulat! Édes barátom tudja mi kell elsősorban ehhez? Hogy az ember lelke nyugodt legyen, hogy ne vibráljanak benne a zavaros érzések, hogy a fantázia a nyugodt gondolatok irányában koncentrálódjék. És mit gondol, abban a pillanatban amidőn bucsuzásra nyujtotta kezét, összpontosulhatott nálam mindez? Egy furcsa, egy nagyon fájó érzés toladott a szívembe abban a pillanatban, amikor bucsuztam magától. Ez az érzés elvette az öntudatomat és olyan rémisztő vízióm támadt. A messzeségben sötét felhőket láttam tornyosulni... és úgy képzeltem, hogy e sötétségből hirtelen lecsap valami veszedelmes hatalom, mely teljesen erőtlenné, tehetatlenné tesz. Valami rosszat sejtettem... A nő előérzete

finom, sejtelemszerű hullámvázson alapszik és ez a hullámvázson legelőször a valóság medrébe ér...

Mikor megjött az első és utolsó levele, mosolyogtam — boldog voltam... Boldog? Itt magamhoz intézem a kérdést és valami azt sugja vissza: „Nem voltál boldog. Egy nő sosem lehet boldog. Egy nő lelke örökös nyugtalanságban vergődik... Ha egy pillanatra hatalmába is veszi a boldogság érzete, ennek nyomán ezer kétség támad... Mert a férfi oly kifürkészhetetlen és olyan szabad, olyan korlátlan tere van neki az életben...”

Ugy-e csodálkozik, hogy ily nyugodt hangon írom leveleimet, de hogy a csodálkozása alytalan legyen, elárulom, hogy csak a hang nyugodt, maga a kiindulási pont rettenetesen háborog. És mégis! Beleváraszolom a nyugodt hangot, mert kiméletes, tapintatos szerettem lenni magával szemben mindig...

E kijelentésem, tudom most gunynak hangzik, maga talán szemrehányásnak veszi. Nem mentegetem magam. Hiszen magam is látom, érzem, hogy míg e levelemben egyik szavammal melengetem magát, a másikkal megszurom... Nem dacos, vagy rosszakaratu nő természetből ered mindez, hanem egy vérg sebzett szív gyötrelmes vergődésének akaratlan megnyilatkozása ez.

És ez a vergődő szív most legyőzhetetlenül követel valamit... Soha nem volt egy parancsoló, egy erélyesebb szavam magához, de most igenis „akarok” valamit... Talán egy rögeszme ez tőlem, talán egy bizarr gondolat, de én most ér-

lyesen, szigoruan kiáltom maga felé, hogy „ezt akarom”... Érti? Jogom van ezt követelni. Jöjjön el hozzám és vágja a szemembe, hogy úgy gondol reám, mint egy zsákmánra, melynek kiszitta vérét, azután ott hagyott... Vágja ezt a szemembe nyíltan, leplezetlenül és akkor talán nem lesz oly elviselhetetlen a lelkiállapotom. Talán a kiméletes, hideg hang megfagyasztja bennem az érzéseket és a teljes fásultság köntösét borítja reám...

Közvetlen a maga ajkáról akarom hallani ezt, talán föléled bennem egy csöp női önérzet és gyűlölettel fordulok el én is magától. És ezt akarom... Bár más ezer az én helyemben nem így cselekedne, hanem a legtermészetesebb merészséggel utjába állna és követelőleg kiáltaná: „Ime itt vagyok.” Elvette a lelki üdvösségemet, megfosztottál ártatlan fehér leányálmaimtól és beleerőszakoltál abba a sötétségbe, ahol csak kárhozattal térhetünk öntudatra... Igen, igen, elroholtad az öntudatomat, a fehérségemet. Most itt vagyok. Itt maradok melletted, követelem, akarom, hogy a sötétséget oszlasd el körülöttem és vezess a világosságra...”

Én nem beszélek így. Ennyi energia már nincs bennem. Megtörtém testben, lélekben. Vártam, egyre vártam. Sokszor azt hittem, hogy már nem is él, hogy már kiszökteit sirján a fű... Ilyenkor megsiraltam...

E sorokat én ugyanabból a városból írom, ahol maga van. Ide hozott a véletlen. És a véletlen sokszor esodákat művel. Alig hagytam el

matoztassák, úgy ezt a bizalmat még komoly veszély idején is elvárhatják, nem hogy akkor vonjuk meg tőlük, amikor arra épenséggel nincs is ok.

Különbösen is nem gondolja meg közönségünk, hogy szokailan eljárásával nemcsak a takarékpénztáraknak árt, hanem saját magának is? Mert kérjük már most, mennyivel válik biztosabbá otthon a betevő kezében a kivett készpénz? Hiszen a legtöbbször különösen vidéken, azonnal hirtelen megy annak, ha valaki pénzét, — főleg többek szemelattára — veszi ki a bankból. Háboru esetén pedig, amikor a magánvagyon is nagyon sokszor kockán forog, vajon képes lesz-e a magánfél saját otthonában készpénzének azt a védelmet nyújtani, amelyet egy takarékpénztár adhat, s amelynek ez irányú tevékenységét, amint említettük, nemcsak a nemzetközi jog támogatja, hanem bizonyára komoly esetben az államkormányzat is kivételes intézkedésekkel fogja körülbástyázni.

Nincs tehát ok a félelemre és aggodalomra, közönségünk csak saját magának használ akkor, ha nyugodtan néz az események elé és nem vonja meg bizalmát jövőben sem azoktól, akik eddig is, s bizonyára ezután is mindent meg fognak tenni arra nézve, hogy közös érdekeiket bárhonnán várható veszedelemmel szemben megvédelmezzék.

Minisztertanács. *Budapestről* jelentik: A kormány tagjai ma délelőtt a miniszterelnökségi palotában Lukács László elnöklésével minisztertanácsra ültek össze, amelyen a kabinet valamennyi tagja részt vett. A minisztertanács, amely folyó ügyekkel foglalkozott, délután félketőig tart.

A miniszterelnök utazása. *Bécsből* jelentik: Lukács László miniszterelnök 7 órakor Bécsbe érkezett titkárja kíséretében.

Bécsből jelentik: Lukács László miniszterelnök a Neues Wiener Tagblatt egyik munkatársának a következőket jelentette ki: Kihallgatás

a pályaudvart, amikor egy ismerős arc bukkan fel: a maga arca. A nagy tömkelegben nem volt észre, de annál jobban szemügyre vehettem magát. Észrevételül követtem a lépéseit. Befordult egy kapun. Megnéztem a kapu számát és most oda küldöm a levelem, talán ez lesz a címe. Maga soha sem szeretett engem. Soha! Mert ha szeretett volna, a hozzám tűzött emlékeket is szeretett volna és ha az emlékek hatalmában tartják a szerető szívet, úgy nem lesz az csapodár . . .

Vagy a férfi nem él az emlékeinek? Játékot üzött tán velem? Addig fojtogatott a csókjaival, az ölelésével, míg megcsösmörlött tőle? Mondja? Vagy mi lelte magát? Hisz maga egy pogány, hitszegő, lelketlen teremtmény! Még nem hagytam fel a harcot! Csak most kezdődik. Érti? Érti? Nem nyugszik ám meg egykönnyen az az összeroncsolt szív. Akarom, hogy a szemem elé jöjjön. Minél előbb. Jöjjön! Mert ha nem jön, úgy én megyek. És akkor a harcban az egyiknek, vagy mindkettőnek pusztulnia kell. Érti?

Harmadnapra megjött a válasz:

Kedves kisasszony. Igazán mély részvételt vagyok maga iránt. De ön még jobban sajnálhat engem . . . Mert most tudtam csak meg, hogy az a hitvány gazember azon három hónap alatt, míg egy mérnöki megbízatásának eleget tett, szerencsétlenségbe sodort egy szegény leányt és oly arcátlanul megcsalt engem: a feleségét.

És ez n a napon egy válóperrrel több és egy szerencsétlen leánynyal kevesebb lett a földön . . .

a királynál nincs tervbe véve. Ez a holnapi nap folyamán politikai ügyekben fogok tanácskozással folytatni. Arra a kérdésre, hogy a tanácskozásonál a választói reform kérdése szóba kerül-e, így szólott: *Ez az ügy nem vezetett Bécsbe.*

Kossuth Ferenc az ellenzék egyesülése ellen.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, december 19.

A szövetszert ellenzéki pártok ma délután 4 órakor a Royában értekezletet tartottak, amelyen igen kevesen vettek részt.

Az értekezleten Apponyi Albert gróf nagy beszédet mondott, s utána hosszú határozati javaslatot terjesztett be, amelynek a lényege az, hogy a szövetszert ellenzék együttes értekezlete utasítja az intézőbizottságot, hogy a jelen országgyűlésen folytatandó akció módozataira nézve tegyen időnként javaslatokat, illetve saját hatáskörében intézkedjék.

Utasítja továbbá arra, hogy az új helyzetravaló tekintettel haladéktalanul kezdje meg a szövetszert ellenzéki pártok egyetértő szervezkedését.

Apponyi után Széchenyi Aladár gróf szólalt fel, aki kitérte, hogy csatlakozik az ellenzék küzdelméhez. Szerinte sokkal eredményesebb lenne a harc az esetben, — hisz a választójog kérdése önként kínálkozik — hogy ha az ellenzéki pártok között létrejönne az egyesülés.

Zboray Miklós felszólalása után Károlyi Mihály beszélt, aki helyesli Széchenyi Aladár indítványát. Maga részéről azt helyeselné, ha egy küldöttséget alakítanának, amely az egységes programot megállapítaná. Lehettek taktikai különbségek a múltban, de nincsenek ma, ami a 67 és 48 közötti különbséget illeti, az ellentétek nem oly nagyok, mint első pillanatban gondolni lehetne.

Ezután Kossuth Ferenc jelölte meg álláspontját ebben a kérdésben. Magyarországnak mindig atka volt a széthúzás. Nem lennénk ott, ahol vagyunk, ha összetartoznánk volna. Úgy látszik, hogy ez az érzelmi egység kifog alakulni, de ilyen nagy kérdést mesterségesen megcsinálni nem lehet, hanem ha fog következni az az idő, hogy ez az érzelmi közösség előfog állani természetesen is. Meggyőződése, hogy lehetséges olyan pártot alapítani, amely magába foglal minden olyan embert, aki megakarja védeni a magyar hazának jogait. Ő sem lát ahihalhatatlan ellentéteket a 48 és 67 között. Mik azok a kérdések, melyek ezeket dominálják? Az első a közgazdasági kérdés. Másodszor a Magyarországnak állami önállósága, ami azonban szintén benne van a 67-ben. Fájdalom, nem lett soha megvalósítva. Mindenestre áll az a tény, hogy ennek az egyesülési eszmének természetesen ki kell fejlődnie. Ezt a ki-fejlődést nem lehet siettetni és erőszakolni, mert ha siettetjük és erőszakoljuk, éppen az ellenkezőjét érjük el.

Sághy Gyula is csatlakozik az indítványhoz, majd Apponyi reflektált egyes felszólalásokra.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— — — — — 151
Nyomda	— — — — — 151

Az adótörvények három évi elhalasztása.

— Az aradi Kamara kívánsága. — Madarassy államtitkár az elhalasztásról. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 19.

Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara tegnap délután teljes ülést tartott. A teljes ülésnek egyetemes tárgya az új adótörvények végrehajtása ügyében való alistaslogialás volt. A teljes ülés teljesített ugyan a pénzügyminiszternek azt a felszólítást, hogy a kerületbeli adókövető bizottságokba a Kamara részéről delegálandó kereskedő és iparos rendes és pottazokat bevalassza, de ettől teljesen függetlenül foglalkozva az új adótörvények életbeleptetésének az elhalasztásával és revíziójával is.

A teljesülést Steigewald Alajos elnök nyitotta meg. Megnyitó beszéde után a teljes ülés azonnal az adókövető bizottságok megalakítására tért át és megválasztotta a kerületben működő összes adókövető bizottságba azokat a kereskedőket és iparosokat, akiknek delegálását az új adótörvények végrehajtási utasítása a Kamara hatáskörébe utal. Aradon narom adókövető bizottság fog működni. A kamarai plénum az elsőbe rendes tagul: Éles Ácsint és Reinhart Gyula, pottagul: Weisz Davidot és Bérczi Pált; a másodikba rendes tagul: Goldschmidt Sándort és Steigewald Alajost, pottagul: Kohn S. N.-t és Balogh Davidot; a harmadikba rendes tagul: Hegyi Albertet és itj. Müller Józsefet, pottagul pedig: Kneffel Lajost és Hönig Ottót választotta. Ezenkívül megválasztotta a vidéki adókövető bizottságok kereskedő és iparos tagjait is.

Foglalkozott a kamarai teljes ülés az új adótörvények elhalasztásának kérdésével is. Nem először teszi ezt a Kamara. Legutóbb a tőryó év tavaszán indított mozgalmat és kerte az adótörvények életbeleptetésének az elhalasztását. Ez a mozgalom, amint ismeretes nem jart eredményvel, mert tudvalevő, hogy a pénzügyminiszter most az év utolsó napjaiban egymásután kiadta a rendkívül terjedelmes végrehajtási utasításokat, amelyek szerint az adótörvények a jövő év első napján életbe lépnek. A jelenlegi külpolitikai helyzet és a rendkívül zavaros pénzügyi viszonyok a városi, a kereskedelmi és az ipari érdekeket újból tiltakozásra és hól annak a kerelemnek az előterjesztésére ké-szerítették, hogy az adótörvényeket ne léptessék most életbe. Ennek a mozgalomnak az lett az eredménye, hogy a képviselőház a pénzügyminiszter javaslatára a költségvetési törvénybe néhány nappal ezelőt vett fel egy szakaszt, amely szerint a pénzügyminiszter felhatalmaztatik arra, hogy az új adótörvények végrehajtását ha a gazdasági viszonyok megjavulnak, legkésőbb jövő év június 30-ig függeszesse fel.

A kamarai teljes ülés is foglalkozott a pénzügyminiszternek ezzel a javaslatával. Beható tanácskozás után, amelyben főleg Adler Andor, Reinhart Gyula, Hegyi Albert, Steiner Ferenc, Funkestein József, Kalmár József, Nagy Sándor és Varjassy Lajos dr. titkár vettek részt, a teljes ülés úgy határozott, hogy a pénzügyminiszternek a javaslata nem elegendi ki a kereskedőket és iparosokat. Az, hogy a gazdasági viszonyok megjavulnak-e, vagy nem, a pénzügyminiszter által döntendő el; a kereskedő és iparos viáz joggal felhet attól, hogy a miniszter az adótörvények végrehajtását megfogja indítani akkor is, ha a viszonyok lényegesen megváltozni nem fognak. A kamarai teljesülésen az a felfogás jutott kifejezésre, hogy az adótörvényeknek csupán az életbeleptetése, ha egy év múlva is, nem kielégítő, a kereskedelem és az ipar nemcsak az elhalasztást, hanem tekintettel arra a sok sérelmes intézkedésre, amely a törvénybe és a végrehajtási rendeletbe bekerült, az adótörvények gyökeres revízióját is követeli. Ezt a revíziót azonban, a teljesülés úgy találta, egy év alatt nem lehet keresztül vinni, egyébként is a Kamara nem sok reménnyel viszi az adótörvények revízióját olyan parlament elé, amelyben a kereskedők és iparosok a gondjaira bizott gazdasági érdekek jelentőségehez képest megfelelően képviselve nincsenek. Ezért a Kamara az adótörvények végrehajtásának felfüg-gesztését legalább három évre kéri, hogy az új választójogi törvény alapján összeülő parlamentnek, amelyben a kereskedelmi és ipari érdekeknek a mostaninál megfelelőbb képviselőletét reméli a

Kamara, módjában legyen olyan adótörvényeket alkotni, amelyek a kereskedők és iparosok érdekeit a mostaninál jobban kielégítik.

(A pénzügyi államtitkár nyilatkozata.)

Budapestről jelentik: *Madarassy* Gábor pénzügyi államtitkár ma egy újságíró előtt a következőképp nyilatkozott az adótörvények elhalasztásáról: Wekerle eddigi javaslatán igen sok javítás és változtatás történt. A javaslat keresztül ment a szükséges korrekciókon és az így létrejött törvényt végre kell hajtani. Ha a tapasztalat esetleg azt mutatná, hogy nem felel meg a kívánalmaknak, később revidálni kell azt. Mikor Teleszky pénzügyminiszter az adónovellát beterjesztette, a közvélemény ezt nyugodtan fogadta, a kereskedők, iparosok se mozgolódtak az adótörvények ellen. Elismerem, hogy a mostani hájsza mesterséges, Teleszky nem koncedálhatott többet félévi halasztásnál. Teleszky pénzügyminiszter az állambitel őrzője lévén, nem mondhatja, hogy a gazdasági válság egy évig eltart. A külföld a pénzügyminiszter pesszimiztikus kijelentéseit furesán ítélné meg. A mostani adótörvény kópiája az osztráknak és nem maradhat tovább érvényben. Az új törvény nagy haladást jelent. Ha azonban a kormány az adótörvényt saját iniciatívájából elhalasztotta volna, akkor persze zajosan vádolnák, hogy reakciós és a progresszivitás áldásaiban nem akarja részesíteni az országot.

Teleszky kemoly, tudós szakember, szilárd jellem, de talán nem járatos a politika fortélyaisban. Azt, hogy egy küldöttségnek megmondta a tiszta igazat, nem bocsátják meg neki. Teleszky sohasem fog senkit ámitani és reméli, hogy az intelligens városok nem indulnak tetszetős áramlatok után és helyeselni fogják a kormány állásfoglalását.

EGYESÜLETI ÉLET.

Háziipari akció Aradmegyében.

— Az aradi iskolaegyesület közgyűlése. —
— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 19.

Az Országos Magyar Iskola-Egyesület aradi fiókja ma délután négy órakor a városháza tanácstermében *Lócs* Rezső elnöklésével rendes évi közgyűlést tartotta meg. Az egyesület, mely fáradhatatlan kitartással dolgozik a magyar nemzet gazdasági és szellemi erejének növelésén, kisdédavók, népkönyvtárak, ifjúsági egyesületek, nepsdalárdák, munkásképző tanfolyamok és a magyar háziipar terjesztése által, épen Aradon nem részesül abban a támogatásban, amelyet pedig céljánál fogva megérdemelve.

Lócs Rezső elnöki megnyitójában a gazdasági depresszióval próbálta ezt a sajnos jelenséget megertetni és tompítani és bizonyára a közvéleménynek adott kifejezést, mikor ama reményét hangoztatta, hogy a jövő esztendőben nemcsak intenzívebb munkásságról, hanem a közönség nagyobb közreműködéséről tarthat képet a közgyűlés elé.

Az elmúlt év történetének zajtalan eseményeit a titkári jelentésben sorolta fel *Zárai Jenő* egyesületi titkár, aki a panasz hangját ütötte meg és több olyan körülményre igyekezett az egyesületi élet ellanyhulását háritani, amelyekkel szemben, véleménye szerint a fióknak rendelkezésére álló erők elégtelennek bizonyultak.

Ezzel a pesszimizmussal szembeszállott *Szundy Károly* dr., az országos egyesület igazgatója és különösen *Lócs* Rezső elnöknek lelkes és nagy sikerekkel gazdag elnöki működéséért mondott a központ nevében is hálás köszönetet és ama reményének adott kifejezést, hogy nagy célok mellett eltörpülő és muló jellegű momentumok megszüntetésével a jövőben is ugyanazzal a büszkeséggel tekinthet a központ az aradi egyesületre, mint azt eddig tette.

Vizer Aladár egyesületi pénztáros jelentéséből tudomásul vette a közgyűlés, hogy az egyesület anyagi ereje az elmúlt esztendőben nem változott és megadta úgy neki, mint a felügyelőbizottságnak a felmentést.

A közgyűlés elbatározta, hogy Aradon ismét rendez csipkeverő tanfolyamot és pedig ezuttal az intelligensebb hölgytársadalommal a *csetneki csipke* készítését ismerteti meg, amelynek értékesítésére Budapesten lelkes vállalkozók vannak a Szontágh nővérek személyében, akik Berlinig, sőt még tovább is eljuttatják a magyar nők kézügyességét tanusító háziipari készítményeket. Aradmegyében is rendeznek a jövő év folyamán csipkeverő tanfolyamokat és *Szundy* dr. véleménye szerint erre a célra a központ támogatása is rendelkezésre áll, valamint a földművelésügyi és kereskedelmi kormány is anyagi segítséget ad.

Miután a közgyűlés sajnálattal vette tudomásul, hogy *Zárai Jenő* titkár másnemű elfoglaltságára való tekintettel állásából távozik, a titkári állást *Teller Kálmán* hírlapíróval töltötte be.

Végül kimondotta, hogy megkeresi a tanfelügyelőséget, jelöljön ki három olyan tanítót, akik a magyar nyelv tanításában kiváló eredményt értek el, hogy ezeket jutalomban részesíthesse.

Nincs pénz.

— *Kokovcev* beszéde és az értékpia. —

Távirati tudósítás.

Budapest, december 19.

Ma két igen fontos beszédről kellett a spekulánsoknak véleményt adni, előbb *Giolitti* az olasz, utóbb *Kokovcev*, az orosz miniszterelnökről. Bizvást mondhatjuk, hogy a két államférfi nézetnyilvánítása, amelynek a fontossága kétségtelenül igen nagy, hatástalanul maradt a tőzsde üzletemetére nézve.

A véletlen úgy hozta magával, hogy *Giolitti* beszédének a kedvező hatását, nevezetesen vonatkozással a hármasszövetség szilárd összetartására, megrontotta *Kokovcev* beszédének ama passzusa, amely Ausztria és Magyarország állásfoglalására vonatkozik a keleti kérdésben. Más alkalommal a tőzsdén nagy árhullámmal honorálták az ilyen politikai eseményeket, ámde ez idő szerint a helyzet úgy alakult nemcsak a mi értékpiaconkon, de külföldön is, hogy a pénzgondok és a gazdasági viszonyok kiélesedése teljesen elvonja a figyelmet a külvilágtól. Elérkezett az időpont, a mikor csak a pénzpiac dominálja az üzleti forgalmat. Ez idő szerint pedig igen szomorú látványt nyújt a pénzpiac, a befentesek röviden így fejezik ki magát: *nincs pénz*. Azaz a kínálat a nyílt piacon teljesen megszűnt.

Csodálatra méltó, hogy mindezek ellenére a mai előtőzsdén elég kedvező volt az üzlet iránya, ami azonban kizárólagosan a bécsi piac érdeme volt, ahol ma hosszú szünet után a horzpart kerekedett fölül. A bécsi favorit értékek: az alpesi, a *Szkoda* a tegnaphoz képest 8—10 koronával emelkedtek, azonkívül még az államvasutrészvényt és a rimamurányi részvényt is vásároltatták az itteni piacon, amelyek nálunk a megnyitás árainál 5—6 koronával drágábban keltek el. A mi spekulánsaink is fölbuzdultak a jó példán, kiváltképpen mert zárlat felé igen kedvező berlini taksáció érkezett. Állítólag a berlini piacon a két miniszteri beszédet nagyobb optimizmussal ítélik meg, mint a monarchiában.

A déli tőzsdén számottévó változás nem volt. Külföldről tartott jelentések érkeztek, mert ott is higgadtan fogják föl a politikai helyzetet.

SPORT.

+ A „*Maros*” aradi evezősegylet tegnap délután *Fábry Sándor* dr. elnöklete alatt rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen elhatározták, hogy a *Maros* balpartján egyelőre nem létesítenek sporttelepet. A város ugyanis nem hajlandó a terület örök tulajdonként átengedni s így a mai viszonyok közt az egyesületnek nem áll módjában a sporttelep létesítéséhez szükséges anyagi eszközöket megszerezni.

Ötvenhat óras képviselőházi ülés.

(Megtört a csehek obstrukciója.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Bécs, december 19.

A csehek obstrukciója kudarcra végződött, mert a Reichsrat ma este hét órakor, ötvenhat óráig tartó permanens ülés után elfogadta első olvasásban a kivételes katonai javaslatokat. A cseh klerikálisok kifogytak a rekord szónokokból és a kormány pártjai lemondtak a beszéd jogáról.

Bécsből ezeket telefonálja tudósítónk:

Bécs: A Reichsrat még mindig permanenciában van. A cseh radikálisok semmiféle kompromisszumra nem hajlandók a háborus javaslatok tekintetében és szónokaik, valóságos hősi elszántsággal folytatják az obstrukciót. A *Fresl*-rekord után fölszólt *Striberny*, hogy rekordot javítson. Éjfélkor kezdte beszédét és megszakítás nélkül beszélt reggel nyolc óráig. Ekkor az elnöktől szünetet kért. Az elnök három percnyi szünetet engedélyezett. Szünet után a szónok cseh nyelven folytatta beszédét és délelőtt tíz órakor fejezte be. Reméli, hogy a hadiszolgáltatási törvényjavaslatot ma délután második és harmadik olvasásban is elintézhetik, amivel az obstrukció ereje meg lesz törve. A képviselőház, mely kedd délelőtt tizenegy óra óta egyfolytában ülésezett, nagyon ki van merülve, de előreláthatólag ma is együttmarad, hogy az ideiglenes házszabály meghosszabbítását elhatározza és aztán megkezdje a költségvetési vita tárgyalását.

Bécs: *Striberny* (cseh radikális) kilencórás obstrukciós beszédet mondott. Az éjjel negyed egykor kezdett beszélni és ma délelőtt negyed tízkor fejezte be beszédét.

Már reggel ötötől órakor élénkíteni kezdett a ház s a koránkelő képviselők mosolyogva üdvözölték egymást. Hetedfél órakor *Szüvester* dr. vette át az elnöklést.

Kilenc órakor *Striberny* még mindig beszélt, de szavát alig lehetett hallani. A képviselő félig ülve mondta beszédjét, de időnkint teljesen elakadt a hangja. A kormánypárti képviselők oda kiáltották neki, hogy hangosabban beszéljen s az elnök is ilyen értelmű fölszólítást intézett hozzá. *Striberny* erre fölemelkedett helyéről és hangosan német nyelven folytatta beszédét. Negyed tíz órakor a csehek élénk eljenzése közben végre befejezte beszédét.

Utána *Guggenberg* keresztényszocialista képviselő emelkedett szólásra s a ház nagy derültisége mellett jelentette ki, hogy kilenc órán keresztül kellett várakoznia, a míg szóhoz juthatott. *Guggenberg* csak öt percig beszélt és szégyenletesnek mondta, hogy a ház ilyen fontos javaslatokat nem tud normálisan nyugodtan letárgyalni. *Guggenberg* után a szociáldemokrata *Gröder* beszélt.

Bécs: A kisebbségi előadó és *Stolz* doktor előadó záró szava után a ház délután 3 órakor áttért a szavazásra. Az összes kisebbségi indítványokat elvetik és a hadiszolgáltatásokra vonatkozó törvényt a bizottság szövegezésében elfogadják. Az 55 órája tartó ülés ezzel sem ért véget. A ház mentelmi ügyekre tér át.

Bécs: Este 7 óráig tartott a képviselőház ülése, a mely kedden délelőtt 11 órakor kezdődött. Volt ennél hosszabb ülése is a Reichsratnak 1909-ben, mikor a házszabályok módosítását tárgyallák. Az az emlékezetes ülés 86 óráig szakadatlanul tartott, míg a mostani 56 óráig. A hadiszolgáltatásokról szóló törvényjavaslatot nagyon bonyolódott szavazás után második olvasásban is elfogadták. Holnap lesz a harmadik olvasás. A költségvetési bizottság ülését ma estéről holnap délutánra halasztották.

Drinápoly helyett

Szaloniki.

(Bulgária új követelése. — Törökország ereje.)

Saját tudósítónktól.

Arad, december 19.

Bécs: A Balkán fölöstásának kérdésében *szenedációs fordulat* várható, amennyiben Bulgária *Drinápoly helyett Szalonikit fogja megtartani*. Ezt a jelentést igazolja *Ferdinánd* bolgár király szaloniki utazása. Erre nézve ma diplomáciai körökben azt tudják, hogy *Ferdinánd* bolgár király egyelőre Szalonikiban marad.

Szaloniki: *Ferdinánd* király tegnap délután ide érkezett. A pályaudvaron a királyt *Boris* és *Cyryll* hercegek, valamint a bolgár vezérkar tisztjei és *Konstantin* görög trónörökös üdvözölték. A király a bolgár konzulátusra hajtatott, a hol a főpapság, a bolgár tanulójusság és az előkelőségek fogadták. A király itt tartózkodásának idejét egyelőre nem ismerik.

Szaloniki: *Ferdinánd* király pár órával megérkezése után *látogatást tett a görög királynál*. Egy ezon-csapat katonai díszel üdvözölte. György király vendégét nagy szíveséggel fogadta. A két uralkodó megölelte egymást. A fogadtatáson *Miklós* és *András* hercegek is résztvettek. A látogatás mintegy fél óra hosszáig tartott.

Bécs: *Ferdinánd* király utazása Szalonikibe kétségtelen jele annak, hogy Bulgáriának nem szándéka, hogy Szalonikról Görögország javáról lemondjon. A bolgár kormány elhatározta, hogy *álláspontját a londoni tárgyalásokon erélyesen fogja hangsúlyozni*.

Bukarest, december 19. *Misu* román követ, aki most Londonban van és kintinő ismerője a balkáni viszonyoknak, hír szerint tárgyal *Danev* szobranje-elnökkel a Bulgária részéről Romániának adandó kompenzáció dolgában.

London: A balkáni béketárgyalást azért kellett megszakítani, mert *Resid* basa bejelentette, hogy kormányától sürgős értesítést kapott, amelyben közlik vele, hogy rendkívüli követet küldenek Londonba. Ezt a követet külön instrukciókkal látta el a török kormány. A béketárgyalásokat szombaton folytatják.

Berlin: A *Berliner Tageblatt* római levelezője közli a szövegét annak a kijelentésnek, amelyet az angol katonai attasé küldött kormányának Konstantinápolyból. Az attasé tudtul adja, hogy *Csataldzsa* bevehetetlen és ha a béke meghiusulása után a háború folytatódna, Törökország föltétlenül előnyben lenne.

Konstantinápoly: A török flotta parancsnoka *Beri-Szatve* torpedócirkáló fedélzetén ideérkezett, hogy a tegnapelőtti tengeri csatáról jelentést tegyen. Megbízható forrásból származó értesülés szerint a *Haireddin Barbarossa* páncélos egy árbócat és egy kéményét elsöpörték a görög golyók. Az egyik híresztelés szerint a páncélos hajó két léket is kapott a vizvonalon. Az *Averoff* nevű cirkáló nem szenvedett sérülést. A minisztortanács este a flotta további hadműveleteiről tanácskozott. A flottaparancsnok lepecsételt utasítást kapott és a torpedónaszáddal visszatért a flottához.

Atén: Az epiruszi hadseregtől ma kapott táviratok szerint tegnap heves harc volt görög tüzérség és a Bizani erődöt megszállva tartó török tüzérség között. *Mulusszisz* másodhadnagy aeroplánon *Janina* és *Bizani* felé repült. A veszedelmes vállalkozás egész ideje alatt ki volt téve

a törökök tüzelésének. *Mulusszisz* viszonzásul bombákat dobott le. Az aeroplán szárnyai kissé megrongálódtak, de *Mulusszisz*nak sikerült szerencsésen leszállnia.

Öngyilkos aradi urifü.

— **Fényes Andor halála.** —

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, december 19.

Mai lapunkban irtunk már a fiatal *Fényes* Andornak, *Fényes* Dzsó nyugalmazott aradi vilánygyári igazgató fiának tragikus cselekedetéről. Mint ma értesülünk, a huszonkét esztendő ifju nem a mellébe lőtt tegnap este, hanem a pankotai Korona vendéglő udvarán a *halántékába lőtt és rövid idő múlva kiszervegett*.

Azt már megirtuk, hogy a fiatal *Fényes* külön természetű ifju volt és alig néhány esztendő alatt háromféle pályát is választott magának, azonban rövid időn belül mindegyikről lemondott, mert nem volt türelme a tanuláshoz és céljának keresztülviteléhez.

Miután kiderült, hogy katonatiszti pályára sem léphet, mert nem vált be önkéntesnek, az édesapja kivitte Pankotára, mert azt hitte, hogy a csöndes falusi élet csillapítólag hat a fiatal ember nyughatatlan temperamentumára. *Gherba* Gusztáv pankotai jegyző mellett dolgozott, mint gyakornok, azonban a jegyzői munka nem volt kedvére való és ambíció nélkül végezte teendőit. A jegyzők azt hitték, hogy a szeptemberben Pankotára költözött fiatalember majd megszokja a munkát és eloszlik melankóliája.

Fényes Andort Pankotán kedvetlen fiatalembernek ismerték meg. A barátai előtt gyakran panaszkodott arról, hogy meghasonlott önmagával és nem jól érzi magát az emberek között. Szegény fiu, maga se tudta, hogyan kellene berendeznie életmódját. Azokat irigyelte, akik gondtalan életet élnek és nem egyszer mondogatta:

— Hej, ha még meg volna az a pénzem, amit már elköltöttem.

Fényes Andornak ugyanis tekintélyes anyai öröksége volt, amelyet azonban hamar elköltött. Szeretett utazgatni, a fővárosban löversenyezni és egy időben fogadóirodája is volt Budapesten. Azt is megtette a vidám fiu, hogy egy alkalommal *Island* szigetéről különös fajú kutyát hozatott. A szállítása rendkívül sokba került; a drága kutyát türelmetlen kíváncsisággal várta *Fényes*. Amikor pedig megérkezett, lehangoltan mondta:

— Nem olyan, amilyennek képzeltem.

És nyomban odaajándékozta egyik barátjának.

Természetesen Pankotán nem a legjobb kedvvel lakott, mert hiszen ott nem volt alkalmja ama kedvteléseinek áldozni, amelyeket éveken át a nagyvárosokban megszokott az excentrikus, de határozottan rokonszenves és művelt fiatalember.

Egyik régi barátjának, *Hehs* Márton pankotai bankhivatalnoknak gyakran mondta is:

— Nem erre az életre születtem én. Nem fogok én sokáig élni.

A barátja vigasztalta az életkedvét elvesztő ifjut. Ám ez nem mondott le sötét tervéről. Ugy látszik régebben elhatározta, hogy tegnap öngyilkossá lesz. Tegnap különösen dult kedélyállapotban volt. Délután korábban ment be a hivatalba és komoran ült le az asztalához. Azután elővette revolverét és forgatni kezdte. Egy rendőr a folyosóról a kulcslyukon át megfigyelte *Fényest*. Amikor a fiatalember a revolvert halántékához szorította, a rendőr befutott és a fegyvert kicsavarta a kezéből. A revolvert azután a jegyző az egyik asztal fiókjába zárta és vigasztalni kezdte a feldult arcú jegyző-gyakornokot. *Fényes* láthatólag megnyugodva ült le munkájához.

Kevés idő múlva kiment a szobából és az épület egyik félreeső helyéhez sietett. Amikor odabent észrevették távolmaradását, a hivatalszolgát kiküldték utána. A szolga csodálkozva látta, hogy a félreeső hely egyik ajtajának tetején belülről zsebkendő lóg. Mivel nem tudott bejutni a bezárt ajtón, elhívta *Potosán* Gyula hivatalnokot és annak segítségével a szomszédos helyiségen át bemásztak az elzárt fiókba. Csodálkozva látták, hogy *Fényes* Andor két összekötözött zsebkendőn le lóg, amely az ajtó tetejéhez volt erősítve. Azonnal elvágta a zsebkendőket és kiszabadították kellemetlen függő helyzetéből a fiut. Néhány perc múlva tért csak magához és akkor kissé haragosan mondta:

— Ne avatkozzanak a dolgomba. Hagyjanak meghalni!

A fiatalembert azután hazavezették és lefektették. Délután hat óráig aludt, azután elment a Korona vendéglőbe, ahol a rendes mindennapi társaság már együtt volt. *Gherba* jegyző tréfálkozva fogadta *Fényest*.

— Na, jobban van-e már? Remélem nem csinál többet olyan rossz viccet, mint délután?

A fiu nem felelt, hanem komoran bámult maga elé. Nyolc óráig üldögéltek a vendéglőben, ekkor, a jegyző odaszólt a fiatalemberhez:

— *Andorka*, menjünk haza vacsorázni. Otthon már várnak.

— Mindjárt, — mondta *Fényes* — csak kimegyek az udvarra. Egy perc múlva bent leszek.

Kiment és egy fél perc múlva erős durranásra futottak ki a bent lévők. *Fényes* Andor dőlött halántékkal feküdt az udvar közepén. A fiatalember ugyanis még délután valahogy észrevétlenül kicsente a fiókból a revolvert és azzal hajtotta végre szomorú tervét.

Ma délután temették el Pankotán. Temetésére Aradról is számosan átmentek. Édesapját eddig is sokan keresték föl részvénytárgyalókkal a megdöbbentő tragédia alkalmából.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Főrendek az esküdtszék ellen.

Saját tudósítónktól.

Budapest, december 19.

A főrendiház egyesült pénzügyi, valamint közgazdasági és közlekedésügyi bizottságának tegnapi ülésén a tanácskozás során *Rudnyánszky* József báró azt a kérdést intézte az igazságügy-miniszternek az ülésen részt vett helyetteséhez, vajon *nem tartja-e az igazságügy-miniszter az élet- és vagyombiztonság nézőpontjából szükségesnek az esküdtszék eltörlésének gondolatával való foglalkozást?*

Töry Gusztáv dr. igazságügyi államtitkár, utalva arra, hogy az igazságügyi miniszter akadályozva van az ülésen való megjelenésben, felel *Rudnyánszky* bárónak hozzá intézett kérdésére, habár ez a kérdés politikai vonatkozásainál fogva talán tulmegy azoknak a szakszerű fölvilágosításoknak keretén, amelyeknek megadása az ő feladata volna. Érkeztek az igazságügyi minisztériumba a képviselőházból is kérvények abban a kérdésben, amelyet *Rudnyánszky* báró fölvetett; de az esküdtszék intézménye *Európaszerte olyan garanciális intézménynek* van elismerve, hogy ehez a kérdéshez csak a legnagyobb óvatossággal lehet nyulni. Az igazságügyi miniszter még nem foglalkozott vele, de nem lehet ennél a kérdésnél figyelmen kívül hagyni azt a tekintetet, hogy alkalmi törvényhozás látszatától minden esetre óvakodni kell.

Utban a béke.

(Szerbia lemondott követeléseiről. — Megegyeztek a nagykövetek. — A londoni reunió eredménye.)

— Saját tudósítinktól. —

Arad, december 19.

A londoni sűrű ködön át, mely a nagykövetek ottani reunióját körülveszi, a minden földi jót, a legnagyobb boldogságot, a legszebb karácsonyi ajándékot jelentő béke nek aranyos sugarai törnek keresztül. A nagykövetek eszmecseréje jóval biztat.

A monarchia és Szerbia közötti konfliktus simán, *háboru nélkül*, a megoldás stádiumába jutott. Ez az optimizmus, ma érkezett pozitív hírekől és nem csupán a békét óhajtók és [várók szívéből és vágyából fakad. Vastag falak őrzik ugyan a világ sorsát eldöntő beszélgetések titkát és a diplomaták tanult mestersége a hallgatás, de amit elrejt még ezideig a londoni köd, azt siet az agyongyötört és sanyargatott népeknek vigasztalásul vinni a békében most már szilárdan bizó sajtó.

Ma érkezett híreink ezek:

Európa békéjének megmentése.

London: A nagykövetek második konferenciája késő délutánig tartott. A nagykövetek remélik, hogy a konferenciát még ezen a héten befejezhetik. *Oroszország képviselője a tanácskozáson igen előzékeny viselkedést tanúsított.* Az osztrák és magyar nagykövet is reméli, hogy a differenciákat sikerül majd elintézni. A konferencia kedvező menetére jellemző, hogy a nagykövetek mindenképpen siettetik annak befejezését, így *Grey* Edvárd már most jelentette be, hogy a jövő héten szabadságra szeretne menni és a német nagykövet is a jövő héten vissza akar térni Berlinbe.

London: A Reuter ügynökség értesülése szerint ma a nagykövetek nem tartanak értekezletet. A legközelebbi ülés, mely az utolsó lesz karácsony előtt, holnap délután fél négy órakor lesz.

London: A nagykövetségi konferencia holnap fog bevégezni. *Az eddigi eredmény teljesen kielégítő*, mert azokat a kérdéseket, melyekben elentét lehetett volna, simán intézte el a konferencia. Most már csak a másodrangú kérdések maradnak hátra. Új év után előreláthatólag a londoni nagykövetek még egy ülést tartanak, hogy megvitassák a béketárgyalások eredményét. Politikai körökben a reunion munkájával meg vannak elégedve, mert kizárták tartják, hogy a Balkán államoknak Törökországgal való békekötése után félreértések támadhassanak.

Berlin. A *Vossische Zeitung* jelenti *Londonból:* A nagykövetek tanácskozásai a legkedvezőbb eredményekkel kecsegtetnek. *Több mint valószínű, hogy az egyezés létrejött úgy a szerb kikötő, mint Albánia autonómiája kérdésében.* E szerint Albánia autonómiát kap, amely csak egy másik állam szuverenitása által lesz kissé megszorítva. Szerbia hajlandó, hogy az adriai tengerparton területet nyerjen, kizárólag egy kereskedelmi kikötőre szorítani igényeit. Ausztria-Magyarország és Szerbia közötti többi kérdéseket a két állam egymás között fogja elintézni. Azt hiszik, hogy a követségi tanácskozások kedvező lefolyása nagy hatással lesz a béketárgyalásokra, amelyek ma különben is igen rövid lefolyásúak voltak.

Békés megegyezés.

Bécs: *Belgrádból* táviratozzák a *Sudschlavische Correspondenznek:* Nagy a valószínűsége annak, hogy az osztrák-magyar monarchia és

Szerbia között békésen fognak elismulni az ellentétek. Szerbiának ezt a magatartását az a körülmény idézte elő, hogy a belgrádi orosz és francia követ Pasicsnak mérsékletet tanácsoltak. *Jovanovics* szerb követ közvetlenül *Ferencz József* királynál teendő bemutatkozó audienciája után a bécsi külügyminisztérium elé fogja terjeszteni kormányának javaslatát és azt a kérést, hogy Bécs és Belgrád között a vitás kérdésekben indítsák meg a közvetlen tárgyalásokat, mert mióta Ugron osztrák-magyar követ annak idején a szerb kormánytól lépéseket tett az adriai kikötő és Albánia autonómiája érdekében, a szerb kormány és a bécsi külügyminisztérium között nem volt hivatalos érintkezés.

London: A *Daily Mail* jelenti *Belgrádból:* Az osztrák és magyar—szerb konfliktus teljesen megoldódott. Szerbia elismeri Albánia függetlenségét és kereskedelmi érdekeinek kielégítése céljából egy albán kikötőt fog kapni, ahonnan egy vasuti vonal fog vinni Szerbiába.

Szerbia visszautasított feltételei.

Bécs: Maszarik képviselőt legutolsó belgrádi látogatása alkalmával Pasics miniszterelnök arra kérte, hogy közölje Berchtold gróf külügyminiszterrel Szerbiának arra való készségét, hogyha Ausztria-Magyarország megadja kereskedelmi célokra a kikötőt Szerbiának, akkor a maga részéről Szerbia hajlandó a következő engedményekre:

1. Kötelezi magát, hogy a háboru után építendő vasutak *mindennemű szükségletét az Osztrák-Magyar monarchiában szerzi be.*

2. A nagy kölcsönt, melyre a háboru befejezése után szüksége lesz, *ausztriai és magyar pénzpiacra fogja beszerezni.*

3. Kötelezi magát, hogy Ausztria-Magyarország kereskedelmi és ipari érdekeit *elsősorban fogja figyelembe venni.*

4. *Megújítja az osztrák-magyar monarchiával az 1917-ik évben lejárt kereskedelmi szerződést, még pedig oly módon, hogy a szomszéd monarchiának külön kedvezményeket biztosít.*

Maszarik Belgrádból hazatérve, megjelent Berchtoldnál és eljárt a megbízásban.

A külügyminiszter figyelmesen meghallgatta közlendőit, de *kiterő választ adott*, amelyből Maszariknak azt kellett következtetni, hogy nem tartja elfogadhatónak Pasics miniszterelnök javaslatát.

Pasics nyilatkozata.

Prága: A *Národní Liseti* belgrádi tudósítója beszélt Pasics miniszterelnökkel, aki az újságíróknak ezt mondta:

— Ami érdekünk, hogy a Balkánon legutóbb történt események után Ausztriával és Magyarországgal jó viszonyban éljünk, mert a monarchia sokat segíthet nekünk. Eleinte azt kívántuk, hogy szabad utat kapjunk a tengerhez és hajlandók voltunk ezt a kívánságunkat Ausztria és Magyarország érdekeivel harmóniába hozni. Ilyen értelemben érintkezésbe is léptünk a monarchiával, de eredménytelenül. Minthogy Ausztriával és Magyarországgal meg nem egyezhettünk, az egész kérdést a nagyhatalmak döntése alá bocsátottuk.

Az újságíró értesülése szerint *Jovanovics*, az új bécsi szerb követ *különleges utasításokat* kapott kormányától.

Ugron föllépése.

Bécs: Ugron föllépésére vonatkozóan illetékes helyen kijelentik, hogy a belgrádi követünk lépéséről szóló hírlapi közlemények kissé koraiak. A föllépés nemsokára megtörténik ugyan, de mindeddig még nem történt meg.

Lukács miniszterelnök Berchtoldért.

A főrendiház egyesült bizottságának tegnapi ülésén, *Chorin* Ferenc a jövő évi költségvetési tárgyalása során a többi közt ezt mondta:

— A súlyos gazdasági viszonyok javításának első és főfeltétele a nemzetközi téren mutatkozó bizonytalanság megszüntetése. A legrosszabb bizonyosság is jobb a ma uralkodó teljes tájékozatlanságnál és bizonytalanságnál, amely emésztí a nemzet gazdasági erejét. Kifogásolja, hogy a külügyminiszter a Prochaska ügyben heteken át teljes homályban hagyta a közvéleményt és a legképtelenebb hírek megcáfolás nélkül szárnyaltak tovább. Minden tisztességes embernek érzéke lévén az állam tekintélye és becsülete iránt, a vélt sérelem fölizgatta a lakosságot és a néplélekből háborus kedv fakadt. Most kitűnt, hogy fegyveres beavatkozást igényelhető, lényegesebb sérelem nincs. Ezt az illetékes körök már régen tudták és kötelességük lett volna a közönséget erről kellő időben és kellő módon tájékoztatni.

Lukács László miniszterelnök válaszolt a fölszólalásra. A miniszterelnök nyilatkozata így hangzik:

— Ha Chorin ezt a megjegyzést oly körben tette volna, a hol a külügyminiszter is jelen van, bizonyára az válaszolna rá; de szóló, a külügyminiszterrel való szolidaritásnál és ama meggyőződésnél fogva, hogy a külügyminiszter ellen tett vád *teljesen igazságtalan*, kötelességének tartja arra reflektálni. Chorin az őszinteség hiányának tulajdonítja azt, hogy a közönség ilyen hosszú idő óta bizonytalanságban van. Csodálkozik azon, hogy Chorin vall ily fölfogást, a ki tagja volt a delegációnak és emlékezhettek, hogy ha a külügyminiszter akciójáról valamit igazán mindenki dicsérni valónak tartott, ez éppen az a nyíltság, a melyet ő minden kérdés kezelésében tanúsított. Ugy a delegációban történt fölszólalások, mint az előadói jelentések mindig ezt emelték ki vele szemben legjobban. Nem igazságos ez a vád a külügyminiszterrel szemben még a Prochaska esetből kifolyóan sem. Ez az eset *egészen sajátos körülmények között* folyt le s a külügyminiszter bizonyára nem nyíltság hiányából nem nyilatkozott, hanem csak azért nem, mert *hosszu időn át csak hézagos információkat volt módjában szerezni.* Azt a nagy nyugtalanságot, a melyet ez az eset előidézett, csak a *hírlapok meséi* keltették és táplálták. A maga részéről is elismeri, hogy a külügyi helyzetből kifolyó bizonytalanság egész köz és gazdasági életünkre súlyosan nehezedik, de *nincs senki, a kinek hatalmában volna ezt a bizonytalanságot, a mely magából a helyzetből folyik, eltüntetni.* Reméli, hogy a diplomáciának sikerülni fog a függő nehéz kérdések megoldásában kedvező eredményeket elérni. Nekünk nem lehet más föladatunk, mint a közönséget higgadt-ságra s minden fölösleges idegességtől való tartózkodásra inteni; *arra az esetre pedig, ha óhajtásunk és reményünk ellenére ez a kedvező megoldás nem következhetnék el, kötelességünk mindent megtenni, a mi érdekeink megóvását biztosíthatja.*

Szerb izgatás a háboru mellett.

Belgrád: A szerb sajtó és a közvélemény élénken foglalkozik *Krobotin* hadügyminiszter és *Conrad* vezérkari főnök kinevezésével. Néhány belgrádi lap gunyosan emlegeti, hogy az osztrák-magyar hadsereg vezető pozícióiban csupa gróf, báró és nemes van. Az ilyen armádiától — mondják — nem kell félni, mert a nép érzésétől távol áll. Ezek a nagy urak vezették az osztrák hadsereget vereségről- vereségre. Ahelyett, hogy a

hadsereggel bibelődne, jobban tenné Bécs, ha józan és okos javaslatokkal fordulna Szerbiához. Ausztria azonban ki akarja ugratni Szerbiát a Balkan-szövetségből, hogy aztán gyűlölettől tájékozva rávesse magát. Azzal áltatják magukat a szerbek, hogy Ausztria Magyarország, ha a cselekvés órája üt, tehetetlennek bizonyul. Össze hasonlítják Törökországgal, mely a háború előtt nagyhangon beszélt, azután pedig képtelen volt győzelmet aratni. Gyűléseken, vendéglőkben, háborús eshetőségekről beszélnek s hangoztatják, hogy egy osztrák-magyar-szerb háború egyúttal európai háborút jelentene és a monarchia teljes vereségével végződne.

Ennek a hangulatnak a felhivatalos *Tribuna* is kifejezést ad, amely vezetőhelyen azt írja, hogy amíg egyetlen szerb katona él, addig Ausztria nem akadályozhatja meg Szerbiát abban, hogy a tengerparton hódított területet megtartsa. Bécsben jó lenne figyelembe venni, hogy a monarchia nevéssé teszi magát a folytonos fenyegetésekkel.

A *Strásza* azt a vádat koholja Ugron István követ ellen, hogy a Belgrádban élő osztrák és magyar alattvalókat Szerbia ellen izgatja. Ugyanez a lap írja, hogy mikor az osztrák és magyar Vörös kereszt orvosai bucsuzni mentek a követhöz, Ugron azt mondta nekik:

— Uraim, maradjanak csak itt, nemsokára megint szükség lesz önökre.

Ilyen másikkal és hazugságokkal igyekezik állandósítani a lelkiismeretlen belgrádi sajtó a könnyen hevülő szerbek forrongó hangulatát. A bécsi külgazdasági minisztérium természetesen nem méltatja cáfolatra ezeket a konok véresszajuknak kifogyhatatlan föllentéseit. Mi is csak azért reprodukáljuk, hogy lássa a magyar közönség, milyen eszközökkel dolgoznak a szerbek.

Intelem a szerb sajtónak.

Belgrád: A szerb kormány azt a tanácsot adta a szerb sajtónak, hogy Ausztria Magyarországgal szemben tartózkodó írásmódot használjon. Egy szerb miniszter így nyilatkozott a tudósító előtt: *Szerbia politikáját nem szabad a szerb újságok szerint megítélni.* Nálunk teljes sajtószabadság van, úgy, hogy magunk sem vagyunk megvédve a támadás ellen. Jó lesz, ha különbséget tesznek felelős és felelőtlen sajtónyilatkozatok közt.

Moratórium.

Belgrád: A háborús helyzetre való tekintettel a moratóriumot 1913. március 31-ig meghosszabbították.

Butorozott szoba:

24 krajcárért

— Száz éves panasz. —

Arad, december 19.

A tihanyi kolostor könyvtárában tegnap egy 1812-ből való panaszkönyvet találtak. Kis bőrfedelű panaszkönyvet, amelyben a fürdővendégek sirták el panaszait a drágaság ellen, a fürdő ellen, a hatóságok ellen, száz kerek esztendővel ezelőtt. Istenkém, száz esztendővel ezelőtt: sovány arcu, hórihorgas Ferenc császár nem akarta összehívni az országgyűlést, a rendek zugolódtak, Kazinczy, Kőlcsey, Berzsenyi, a Kisfaludyak, Vörösmarty bölcselkedő költeményeket írtak, ha hazafi volt valaki, ledobta a kurta nadrágot, selyemharisnyát és zekét húzott, rámás csizmát. Az emberek nagyon keserűek voltak, Metternich herceg ő fensége finom és keziyús keze ránehezedett az országra.

Bizony kesernyések voltak az emberek, mint olvasható is a tihanyi kolostor panaszkönyvében. Ebből a panaszkönyvből megállapítható, hogy az Ur 1812-ik esztendejének július havában egy szépen butorozott szoba 48 krajcárba, augusztusban 24 krajcárba került. Egy négy tálas ebéd ára 48 pengő krajcár volt. Vacsorát 18 krajcárért kaptak a fürdővendégek. Így olvasható a panaszkönyvben, még pedig azzal a megjegyzéssel, hogy egy Szabó dr. nevű fürdővendég drágálja az ellátást. Két oldalon keresztül, nagyon mérges hangon írja Szabó dr., hogy nem lehet már megélni ebben a drága világban, horribile dictu: négy tál étel 48 krajcár, egy butorozott szoba 24 krajcár!

Igy, szószerint olvasható ez a tihanyi kolostornak most napfényre került panaszkönyvében. Ha elgondolom, hogy vannak emberek, akik száz évet is megélnék! Akik még 24 krajcárért fürdőztek egy hónapig, akik négy fogást ettek 48 krajcárért, akiknek nem főtt a fejük szénuzsora, pékuzsora, élelmiszeruzsora, házbérusora, fauzsora miatt? Nem furcsa, hogy a százéves emberek nem lövik föbe magukat?

Negyvenmillió koronás nyereség.

— Az Osztrák-Magyar Bank osztaléka. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Bécs, december 19.

Ma délelőtt tartotta az Osztrák-Magyar Bank főtanácsa a bank helyiségében az esztendőben utolsó ülést. *Pranger* udvari tanácsos vezértitkárnak ez alkalommal beterjesztett jelentése az előző évek szokásához híven az elmúlt esztendő eredményeire és üzleteire is visszajelentést vet. A központi könyvelés adatai szerint a különböző üzleti ágak jövedelme összesen hatvanöt millió hatszáz ezer koronára tehető. Ezzel szemben a kiadások összege 258 millió korona. A múlt esztendőben 49 millió volt a bevétel és 195 millió a kiadás. Az 1912. év tiszta nyeresége tehát 398 millió korona, amelyhez még a múlt évi nyereségből megmaradt csekély 30.000 korona áthozatot is hozzácsatolják.

Ebből a tiszta jövedelemből a közös bank részvényesei között 17.940.000 korona kerül kiosztásra, egy részvény osztaléka tehát 119.60 korona lesz, a múlt évi 104.40 korona helyett. A monarchia két államának részesedése a bank jövedelméből ezidén 18.121.000 korona a múlt évi 13.638.000 koronával szemben. Ezenkívül a bankjegydó is emelkedett 2.321.000 koronáról 6.179.000 koronára, úgy, hogy összesen huszonegy millió koronát kap Ausztria és Magyarország együttesen a bank jövedelméből.

A bevételek emelkedésében a legjelentősebb helyet a váltóeszkömp foglalja el. Az eszkömp forgalom 47 millió koronát ért el, ami tizenkét és fél millió emelkedés a múlt esztendőhöz képest. Ilyen összegű váltóval többet számított tehát le a közös bank. A lombard üzlet 96 millió koronás forgalma az előző évhez viszonyítva 58 millió korona emelkedést mutat. A deviza üzletben azonban mástól millió korona visszaesés mutatkozott. Egyéb üzletágakban nem volt jelentősebb változás.

Az esztendő utolsó tizenegy napját további kamatlábemelés nélkül is eltöltheti a közös bank, miután előrelátható, hogy ez alatt az idő alatt nagyobb üzleti forgalom már nem lesz. Végül azt állapította meg a vezértitkár, hogy a február ötdikéi rendes évi közgyűlésen 1410 részvényes jogosult a részvételle. A közösbank közel másfélszer részvényese közül 1119 osztrák alattvaló és csak 291 a magyar.

— Az „Aradi Közlöny“ igen tisztelt hirdetőihez. Az Aradi Közlöny karácsonykor mint minden évben, az idén is rendkívül tartalmas ünnepi számot fog kiadni. Bár az Aradi Közlöny nagy elterjedtsége révén a legkiválóbb hirdetési organum, mégis szükségesnek tartjuk igen tisztelt hirdetőink figyelmét azon körülményre felhívni, hogy a karácsonyi számunkban megjelenő hirdetéseknek különösen nagy eredménye van. Minthogy lapunk karácsonyi számának összeállítása rendkívül nehéz feladatot ró kiadóhivatalunkra, arra kérjük igen tisztelt hirdetőinket, hogy az ezen lapunkban feladni szándékolt hirdetések legkésőbb jolyó hó 20-ig hozzánk juttatni sziveskedjenek, hogy azoknak megfelelő elhelyezéséről kellő időben gondoskodhassunk. A hirdetéseket kiadóhivatalunknál, esetleg meghívásra megbízottunk útján adhatják fel. (Telefon 151.) Teljes tisztelettel az „Aradi Közlöny“ kiadóhivatala.

Lemondott

a bécsi polgármester.

(Megbuktatta a panamázás.)

Saját tudósítónktól.

Bécs, december 19

Neumayer József dr., Bécs város polgármestere, Luenger utóda ma levelet intézett Porzer dr. helyettes polgármesterhez, akinek bejelenti állásáról való lemondását. A levél egészen rövid és elhatározását azzal okolja meg benne Neumayer, hogy a mai viszonyok közt lehetetlen tovább is állásban maradnia.

Luenger táborának óriási erkölcsi veresége ez a lemondás. Neumayer doktort a visszaélések, szabalytalanságok és nyílt panamák egész sorával vádolták meg a szoc.á. demokráta. *Schuhmayer* Ferenc szocialista képviselő a bécsi község tanácsban és az *Arbeiter Zeitung*-ban azzal vádolta a polgármestert, hogy a közpénzeket, jótékonyági alapokat rokonai és jóbarátai jutalmazására használta föl. Többek közt egy fiatal unokaöccsének több ezer koronát utaltványozott ki. Azzal is megvádolták Neumayer, hogy értelmetlen embereket fontos állásokba tette, mindenféle kedvezéseket tett, partoskodott és illetéktelen protekcióknak tag teret nyitott.

A keresztény-szocialista párt egyik volt vezető tagja, *Heilinger* dr. képviselő maga is odaállt Neumayer vádai közé és rendkívül értékes bizonyítási anyagot gyűjtött össze. A szocialdemokráta és liberálisok folyton interpelláltak a polgármestert, mért nem állítja bíróság elé a vádait. Végül, a közvélemény nyomása alatt kijelentette Neumayer, hogy megindítja a rágalmozási pört. *Schuhmayer* a Reichsratban követelte, hogy függesztesse föl az immunitását a Neumayer pör miatt. Ekkor kiderült, hogy a polgármester még mindig nem tett följelentést *Schuhmayer* ellen. Az *Arbeiter Zeitung* folytatta a támadásokat, a városházán is újra kezdtek az interpellálást és végül az *Arbeiter Zeitung*ot pörölte be a polgármester. A józsefvárosi kerületi bíróság elé került a pör és itt *Schuhmayer* bebizonyította állításait.

Neumayer ezek után sem mondott le. A főháborodott polgárság soraiból a kisiparosok álltak a mozgalom élére és december elején küldöttséget menesztettek Neumayerhoz. Főszólitották, hogy vagy tisztázza magát a vádak alól, vagy mondjon le. A polgármester akkor panaszkodott a támadások miatt és kijelentette, hogy feleletre vonja a rágalmozókat. Ugy látszik azonban, meg gondolta magát. A napokban új tárgyalás lesz *Schuhmayer* vádjai miatt és Neumayer az ítélet előtt saját magára mondta ki a legsúlyosabb verdiktet: lemondott a polgármesterségről.

Bécs a lemondás izgalmainak hatása alatt áll. Máris megindult az agitáció, amely mindkét részen igen heves. A városházán a keresztény-szocialisták vannak még többségben, az ő jelöltjük fog győzni, de nem tudnak megegyezni maguk közt. Ketten küzdenek a polgármesterségért: *Weisskirchner* József dr. volt kereskedelmi miniszter, akinek Luenger halála után fölkinálták a polgármesterséget, de nem fogadta el, mert akkor kereskedelmi miniszter volt; a másik jelölt *Gessmann* dr., volt közmunka-miniszter, aki a legszélsőbb klerikális tábor vezére.

(A lemondó levél)

Bécsből jelentik: Neumayer polgármester levele, amelyet Porzer József dr. első alpolgármesterhez intézett, szószerint így hangzik:

Igen tisztelt Kolléga Ur! A legutóbbi idők eseményei által teremtett helyzet lehetetlenné tette számomra nézve, hogy szülővárosom polgármesterei állását tovább is betöltsöm. Megköszönve tehát az eddig irántam tanúsított bizalmat, állásomról ezenel lemondok és egyben köszönetet

mondok azért a bizalomért, amelyben kollégái és a községtanács részesítettek. Kollégialis tisztelettel: Dr. Neumayer József.

Porzer a város ügyeinek vezetését azonnal átvette. A polgárklubot délután három órára ülésre hívta össze.

(Ki lesz az utód?)

Bécsből jelentik: A keresztényszocialista politikai klub ma délután ülést tartott Neumayer polgármester lemondása ügyében. Az ülésen 40 keresztényszocialista városi képviselő vett részt, jelenvolt mindhárom alpolgármester, Weiskirchner volt kereskedelmi miniszterrel együtt. Steiner elnök olvasta fel a polgármester lemondó levelét, amelyről egyhangúlag sajnálattal vettek tudomást. Legközelebb Neumayer tevékenységéért köszönetet szavaznak. Az utód kérdése még nem került szóba, sokan azt hitték, hogy Weisskirchner az utód, de erre kevés a kilátás. Négy héten belül meg kell történni a választásnak a városi szabályrendelet értelmében.

(Miért bukott meg Neumayer?)

Bécsből jelentik: Az Arbeiter-Zeitung holnap közli Neumayer polgármesternek azt a fényképét, amelyet Schumayer szocialista képviselő bizalmas körben mutogatott. A képen Neumayer öt Évakostrümös hölgy között van felvéve s ő rajta magán is csak egyetlen ruhadarab van: a Ferenc József rend nagykeresztje, amelyet az ötletes polgármester fügefalevél helyett használt ez alkalommal. Az említett újság tudomása szerint az udvarhoz is eljutott ennek az obseón fotográfiának a híre és tudomására adták a polgármesternek, hogy ezek után távoznia kell állásából.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

Heti műsor:

Péntek: *Éva*, operette. (A címszerepben Diósi Nusi.)

Szombat: *Limonádé ezredes*, operette.

Vasárnap: Délután: *A cigány*, népszínmű. Este: *Éva*, operette. (A címszerepben Kállay Jolán.)

* Egy volt aradi színész kellemetlen ügye. Az Aradon egy évig működött szimpatikus *Heltai Jenő*ről a következőket írja egyik szegedi lap: *Heltai Jenő*nek 1914. őszig volt szerződése Almássy Endre színházigazgatóval. Történt azonban, hogy *Heltai* jobb anyagi feltételekkel a budapesti Népopera kínálta meg szerződéssel a múlt évben. *Heltai* miután úgy sem volt kellőképp foglalkoztatva Szegeden, szerződése felbontását kérte Almássytól, aki ezt megtagadta. *Heltai*nak maradnia kellett, foglalkoztatva azonban ezután sem volt jobban. *Heltai Jenő* ekkor megismételte a szerződés felbontása iránti kérelmét, mert egy másik színház akarja szerződését, Almássy azonban hajthatatlan maradt. — Itt élned, meghallnod kell, — míg a szerződésed lejár, — szólt az igazgató. *Heltai* tehát belenyugodva a megváltozhatatlanba, elhatározta, hogy a szerződés lejártáig nem huz újat Almássy igazgatóval. Mi történt azonban ezután? Erre ad fölvilágosítást egyik színügyi bizottsági tag, aki úgy látzik ismeri a színház kulisszatitkait. Almássy felbontotta *Heltai szerződését*, még pedig azért, hogy a *Heltai* és még egy-két elsőrangú színész helyét egy új, olcsó taggal töltesse be. Az igazgató spórolása miatt *Heltai* tehát, aki családos ember, szerződés nélkül marad. Lett volna a múlt évben két jó szerződése is, de az igazgató megátolta az elmenetelét, most pedig 5 küldi el. Az ügynek azonban valószínűleg a bíróság előtt is lesz folytatása, mert *Heltai* most már ragaszkodik a szerződéséhez.

* A színházigazgató közleményei. *Éva* — *Diósi Nusival*. Holnap pénteken ismét *Éva* kerül színpadra, főszerepben Diósi Nusival, aki az első három előadás óta nem játszott a főszerepet. Vasárnap este ugyancsak *Éva* kerül színpadra Kállay Jolánnal a címszerepben, míg a rákövetkező *Éva* előadás címszerepét ismét Diósi Nusi játssza. — *A farkas*. Lázás igazolommal készül a színház személyzete az idei szezon slágerére, Molnár Ferenc immár világhírű vigjátékára, *A farkasra*. Hetek óta ebből folyik a próba a színpadon, ezen dolgoznak a festőtermekben és a szabóműhelyekben, mert *A farkasra* teljesen új díszletek és jelmezek készülnek. A színház igazgatósága mindent elkövet, hogy a darabot a hozzá méltó előadásban

és fényes kiállításban hozza színre. Első előadása karácsony másodnapján, december 26-án lesz. Sorozatos előadásai pedig átlyulnak az új esztendőbe.

* Magyar szakmunka külföldi méltatása. Régi panaszuk a hazai szakíróknak, hogy munkájukat sem a kellő anyagi, sem erkölcsi siker nem jutalmazza, a külföld pedig magyar szakíróról egyszerűen tudomást sem vesz. Tudományos munka kelendőse olyan jelentéktelen, hogy nálunk a tudományos irodalom ugyiszólván tankönyvekben és folyóiratokban huzza meg magát. Nálunk tehát szinte eseményszámba megy egy egy nagyobb tudományos munkának megjelenése. A tudományos munkák nagy része idegen, többnyire német tudományos munkák kivonata és talán ez az oka annak, hogy külföldön azok feltűnést kelteni nem tudnak. Tény, hogy a legtrikább esetben ad hirt a külföldi sajtó magyar munka megjelenéséről és alig tudunk esetet, hogy nagyobb elismerésben legyen a tudomány hazai művelőinek részük. Ezuttal egy kiváló magyar szakmunkának osztrák részről való elismeréséről adhatunk számot, mely elismerés annál nagyobb jelentőségű, mert az a legkiválóbb szakasjtó részéről származik. Az Österreichische Zeitschrift für Eisenbahnrecht most megjelent II ik kötetének IV. és V. füzetében ugyanis *Jungerth Mihály* dr. igen elismerő tanulmányt írt *Barthos Andor* dr. miniszteri tanácsos, műegyetemi magántanárának munkájáról: a Magyar vasuti jogról. A folyóirat azért jelentékeny, mert azt *Hopfgartner Pál* dr., az osztrák vasutügyi minisztérium tanácsosa, szerkeszti és kiváló munkatársai sorában vannak *Kulisch Miksa* dr. innsbrucki és *Laun Rudolf* dr. wieni egyetemi tanárok. *Jungerth* tanulmánya kritikai ismertetése a *Barthos* munkájának, melyvel részletesen foglalkozik. Felemlíti, hogy a magyar vasuti jog egységes szabályozást még nem nyert, ezért, továbbá, mert a vasuti jog egész anyagára kiterjedő irodalom igen szegény, a munkát — mely még 1910-ben jelent meg a közlekedésügyi tanfolyamok kiadásában — igen figyelemreméltónak tartja. Részletesen ismerteti a munka rendszerét és behatóan foglalkozik a vasutengedélyezés körüli eljárásról és a vasutüzletről szóló részek ismertetésével. Az ismertetés után *Jungerth* a legnagyobb dicséret hangján szól a könyvről. *Barthos* nagy munkája — írja — megjutalmazta magát: műve — melyet könnyen érthető módon írt meg — az egyes kérdéseknek mélyreható tárgyalása által könnyű áttekinthetőséget nyújt az egész magyar vasutügy felett és ezért a szakembereknek mindig jó szolgálatot fog tenni.

* A bohóc. (Nagy dráma a cirkuszletheől) A közönség különös és nem indokolatlan érdeklődésével találkozunk az artista drámák. Egyrészt a cirkuszélet, másrészt az artisták világa olyan vonzó és rejtélyes, hogy mindenki kapva kap az alkalmon, hogy közelebbről láthassa annak rejtelmét. Az *Uránia*-színház legújabb kolosszális attrakciója *A bohóc*. Bravuros lovasmutatványok, artista produkciók tarkítják a lebilincselően érdekes képet és végül vérfagyasztó jelenetben végződik a dráma. Egy kerékpáros produkciókat végző artista szédületes magasságból zuhan le halálra törve magát, mikor lenn a porondon meglátja hűtlenül elhagyott menyasszonyát. Ez a legborzalmasabb jelenet, amit idáig mozgóképen produkáltak. A egyszerű kép bemutatóját pénteken tartják meg. 175

* Mirakel aradi bemutatója. (Művészi esemény az Apolló színházban.) Abban az ádáz harcban, amelyet a színpadi színészet és a mozi vív meg egymással a jövő diadalért, a mozi biztos fölényrel halad a maga határtalan, vakmerő utain. Amellett, hogy minden alakításában igyekszik kihasználni az előnyeiket, sarkában áll a színpadi színészetnek s amit ott eltesz, visszaadja a mozi színházak vásznapján szabadabb mozgásban, nagyobb szabású apparátusokkal s tökéletesebb technikával. Reinhardt rendezésében előadásra került Londonban *Mirakel*, egy középkori pantomim, amelynek óriási sikeréről tudomást vett az egész világ kulturomberisége. A hatalmas siker felbátorította a bécsiakat is, akik szintén előadták a mintegy kétezer személyt foglalkoztató némajátékot. Az apáca nehéz szerepére magyar művésznőt, *Fedák Sarit* nyerték meg, abinek az alakítása valósággal meghódította a császárvárost. Alig csendesedtek el *Mirakel* előadásainak eget verő sikerei s íme megjelenik a nagy érdeklődéssel fogadott pantomime a mozivászonon is. Horribilis anyagi áldozatok árán az aradi Apolló színház megszerezte a klasszikus filmet, amelyet holnaptól, péntektől kezdve vetít vászonra rendes helyárák mellett. 175

* 60 kötet könyv 1 kor. 40 fill.-ért, 160 hangjeggy 2 kor. 40 fill.-ért kaphatók kölcsönzésre *Kerpel Izsó* kölcsönzőintézetében, Aradon.

Aradi urinők mentőtanfolyama.

— Zimmermann dr. érdekes előadása. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 19.

Az aradi Vörös Kereszt-egyesület által rendezett sebesült: ápolónői tanfolyamon ma tartotta az utolsó elméleti előadást *Zimmermann Károly* dr., a megyei kórház igazgató főorvosa. Az előadás iránt olyan nagy érdeklődés mutatkozott, hogy a városháza dísztermét és annak kerzátát is ellepték s az ápolónői tanfolyam hölgyein kívül számos érdeklődő urinő vett részt. Az előadást a várakozáson felül érdekessé, mondhatnók: kissé pikánsná is tette az, hogy az igazgató főorvos előadását eleven és mindössze egy fügefalevél felével felruházott fiatalember testén illusztrálta. Ami tehát rendes körülmények között csak orvostanhallgatóknak előtt válik leplezetlenné, azzal az aradi harcéri ápolónő jelöltek — kissé talán váratlanul — de szükségszerűen megismerkedtek.

Zimmermann Károly dr. ugyanis mindjárt előadása elején bejelentette, hogy mielőtt a gyakorlati oktatás során a kórházban szomorubb formában megismerkednek a hallgató hölgyek az emberi testtel, előbb itt mutatja be nekik anatómiailag szemléltető módon. Ezzel hátrafordult, írtett és a polgármesteri nagy bársonyszék öbléből egy csukaszürke katonaköpeny emelkedett fel. A köpeny lehullt és *Zimmermann* dr. újabb intésére egy szép szál 16–18 éves szőke fiatalember lépett föl a városi közgyűlés tanácsai zöld asztalára, amelyen ilyen „ügydarab” még aligha fordult meg. A fiatalemberen egész kurta övön kívül csak néhány kék, zöld, piros és barna festékvonás volt, amelyek a fontosabb szervek: tüdő, szív, máj, lép, vese stb. helyét, határait jelölték meg.

Nem lehet tagadni, hogy a szokatlan látványt a hölgyek körében, ahol egészen fiatal leányok is vannak, némi mozgolódás, ideges ruhahugás fogadta. Amikor azonban az igazgató főorvos hűgegen tovább magyarázta az emberi test anatómiáját és a szemét is alig rebbentő élő illusztráció gépiesen engedelmeskedett parancsainak, hamarosan megértették a hallgató hölgyek, hogy itt nem lehet szó társadalmi, konvencionális szokásokról, valódi vagy árpüderiáról: orvosi előadást tartanak komoly és nehéz feladatra vállalkozó bátor és fejlett intelligenciájú hölgyeknek.

A nagy tudású kórházigazgató különben könnyen áttekinthető előadásban ismertette meg hallgatóival az emberi test anatómiáját és élettanát. E szükséges előismeretek után a fertőzés lehetőségeiről szólt, hogy végül előadása tulajdonképeni céljához a sebek, sebfertőzések és sebápolás vázlatos ismertetéséhez eljusson. Jellemzését adta a háboruban előforduló sebesüléseknek és a sebesültet fenyegető életveszélyes fertőzésnek, azután pedig az aseptikus és antiszeptikus sebkészletről beszélt. Ennek lényegét az ápolónőjelöltek különben *Zimmermann* dr. egy kis füzetéből is megtanulhatják. A füzetet az előadás végén kiosztották.

A mai előadással az ápolónői tanfolyam elméleti része véget is ért. A gyakorlati sebkötözést, ápolást és egyéb tudni valókat a megyei kórházban sajátítják el. Miután a kórház helyiségei nagyon is szűkek, a tanfolyamon résztvevő közel kétszáz hölgyet két csoportra osztva ismerteti meg *Zimmermann Károly* dr. és a kórház orvosi kara az ápolónői tudás gyakorlati részével. Az A—K kezdőbetűs hölgyek péntek délutántól a karácsonyi ünnepek kihagyásával újévig, az L—Z kezdőbetűs pedig új év után hat-hat napon keresztül látogatják meg a kórházat.

HIREK.

Ha nem tud fizetni . . .

Ezzel a jelszóval kaptak a legutóbbi napokban körlevelet az aradi kereskedők egy, Aradon most létesült „egyeztető irodától.” A körlevél nem mondja ugyan ki, de csaknem unszol arra: ha nem tud fizetni, — próbáljon kiegyezni. És ebben van a dolognak megrovást érdemlő része. A mai viszonyok mellett bizonyára sokan vannak a kereskedők között, akiknek nehezebb az inkasszája, s akik nem tudják olyan pontosan betartani a harminc napos, vagy hat hónapos terminust, mint máskor. Ennek nem lenne más következménye, mint hogy a kereskedő pár nappal, héttel, esetleg egy hónappal később fizet, amiből még nem származik nagyobb baj. Akit azonban ilyenkor csakugyan az egyeztetőhöz fordulnak „tanácsért”, az egyeztető, a maga üzleti érdekében, könnyen ajánlhatja: *jelentsem fizetésképtelenséget, én majd megpróbálom kiegyeztetni, s amit a hitelezők elengednek, harminc, negyven, vagy ötven percentsot, az tiszta haszon.*

Igy tekinthető az „egyeztető iroda” felhívása olyasminek, a mi a gyöngébb etikai felfogáson álló kereskedőt beugrathatja, hogy a rossz viszonyoknak kézen fekvő ürgyét használják föl fizetésképtelenség bejelentésére. Hogy az egyeztető azt is megmondja e: a fizetésképtelenségből csőd is lehet, a mely közel jár a bűnvádi eljáráshoz, s ha a kiegyezés sikerül is, a hitelében megingatott kereskedő a legkritikább esetben tud ismét teljesen lábra állni, — hát azt nem tudjuk.

A körlevélnek beugrasztó hatásától nem a hitelezőket féltjük, hanem a piacnak jó hírét, a mely a nehéz viszonyok között is eléggé védte magát. S akik rossz viszonyokkal ellen tudtak állni, remélhetőleg nem tévesztetik meg magukat az olyan csábítással, a mely e körlevelekből kiérezhető. Mert aki csakugyan nem tud fizetni, jobb, ha a hitelezőjéhez fordul, s azzal egyenesen intézi a dolgát, mintha gyanút keltő kerülő utat használ.

Kőrösi reform.

— *Fizetésrendezés helyett elbocsátás.* —

Távirati tudósítás.

Nagykörös, december 19.

Furcsa módon akarja rendezni a tisztviselők fizetését Nagykovács képviselőtestülete. A városi törvény értelmében végre emelni kellett a tisztviselők fizetését, amelyek eddig a nyomoruságos éhbér szintjén állottak. Sokat tanakodott a képviselőtestület a nagy problémán, hogyan adjon több fizetést a tisztviselőknek, de olyan módon, hogy a város kiadásai ne szaporodjanak. Féltek nagyon a pótladó növekedésétől, amely évek óta tart. Végre kitalálták a megoldást: adnak ugyan magasabb fizetést a tisztviselőknek, de közülök elbocsátanak nyolcat, épen a legjobban dotált állásukat.

Azt gondolták, így lesz fizetésrendezés és még sem lesz nagyobb pótladó. Az ötletet határozatba foglalták a közgyűlésen s megszüntettek nyolc állást. Kimondták, hogy *elbocsátják állásból a városi mérnököt, az alügyészt, a gazdasági, az elnöki tanácsost, az egyik orvoskézi ülnököt, az alszámvevőt és a két számszítót.* A közgyűlés utasította a polgármestert, hogy ennek a nyolc hivatalnoknak, akik közül kettőt élethossziglan, a többi hat évre választották meg, *ne utalványozzon fizetést és számukra ügydarabokat ne jelöljön ki.* Nagykovács élénk visszatetszést keltett a határozat, amely ellen a tisztviselői kar a belügyminiszterhez ad be felebbezést.

— Az Aradi Közlöny naptárának szétküldése folyamatosan van. Az arra jogosult helybeli előfizetők karácsonyig kivétel nélkül megkapják az eddiginél dusabb tartalmu díszes kivitelű 500 oldalas naptárt, amelyet a lapkihordók turnusokban kézbesítenek. December 20-án, pénteken kapják meg a naptárt a gróf Apponyi Albert ut, Jókai-tér, Óvár-tér, Erzsébet királyné körút, Könyök utcában, Árpád-tér, Chorin Áron, Damjanich, Bocskó utcában, Haltér. Háromveréb, Csernovits Péter, Hajó utcában, Óvár tér, Szent Pál- és Bocskay-tér, Fatelep, Hunyadi-, Tabajdi Károly-utcában lakó előfizetők az Aradi Közlönynek. — Az Aradi Közlöny kiadóhivatala ezután kéri azon t. előfizetőit, akiknek *előfizetési hátralékuk* nincs és így naptárra igényt tarthatnak, de azt tévedésből nem kapják meg, ezen körülményt közölik az Aradi Közlöny kiadóhivatalával, (Telefon 151.) hol panaszuk azonnal elintézését nyer.

— A hadsereg vezetői. *Bécsből* jelentik hivatalosan: *Krobotin* Sándor hadügyminiszter és *Conrad* Ferenc báró vezérkari főnök átvették hivatalukat. A hadügyminisztériumban nagyobb változások nem lesznek. *Boos* vezérkari ezredes, az elnöki ügyosztály vezetője megtartja állását. A volt hadügyminiszter szárnysegédei *Csobán* Dragutin vezérkari őrnagy és *Dóri* László lovassági őrnagy megmaradnak állásukban s *Conrad* báró is megtartja hadseregét.

— *Stefánia* hercegnő — betegápolást tanul. *Pozsonyból* jelentik: *Lónyay* Elemérné grófné, *Stefánia* hercegnő a háborus idők hatása alatt elhatározta, hogy maga is el fogja sajátítani a betegápoláshoz szükséges elméleti és gyakorlati tudnivalókat. A grófi pár titkára már a múlt héten itt járt Pozsonyban s értekezett ez ügyben a 19. sz. helyőrségi kórház parancsnokával, aki a legnagyobb örömmel ajánlotta fel a volt trónörökösnek a helyőrségi kórház orvosi karának szolgálatait. *Stefánia* hercegnő ma automobilon Pozsonyba érkezett és megkezdte a katonai kórházban a betegápolás tanulását.

— *Hová kell küldeni a katonák karácsonyi ajándékát?* Hivatalos katonai forrás közli ezt a fontos hírt: Utóbbi időben a sajtóban a közönség azon óhaja nyilvánult meg, hogy a családjaiktól elválasztott tartalékos és tényleges katonák részére karácsonyi ajándékkul pénzadományok gyűjtessenek. Ezen hazafias s elismerésre méltó érzésből eredő ily adományok, melyek a 7. hadtest körletén elhelyezett csapatok részére vannak szárván, folyó hó 22-ig Temesvárra, a cs. és kir. 7. hadtestparancsnoksághoz volnának küldendő, ahol azután az egyes csapatokhoz közt való szétosztás megtörténik. *Élelmiszerek* és egyéb tárgyak ajándékozása *nem kívánatos*, mivel ezek elhelyezése, szétosztása és továbbítása nagy nehézségekbe ütköznék. Itt említjük meg, hogy a Neuman Testvérek cég 300 koronát küldött a katonáknak.

— *Kiutalják az összes lelkészek korpótlékát.* *Budapestről* jelentik: Illetékes helyen ma kijelentették, hogy a korpótléket az összes felekezetek lelkészei meg fogják kapni 1913. január elsejével. A korpótlék kiutalása tekintetében a kormány semmiféle kivételt sem fog tenni és így nem igaz, mintha csak a protestáns lelkészek részére folyósítják e pótléket.

— *Kinevezés.* *Valkányi* Rezső aradi máv. főfelügyelőt a szabadkai üzletvezető helyettesévé nevezte ki a kereskedelmi miniszter.

— *Nagybeteg* képviselő. *Budapestről* jelentik: *Batthyány* Tivadar gróf ma váratlanul megbetegedett. Állapota súlyos, úgy, hogy konziliumot tartottak felette.

— *Házasság.* *Mellinger* József az aradi villanygyár igazgatója ma kötött házasságot Aradon *Steinhardt* Margitával, *Steinhardt* Mór ügyvéd és tb. városi főügyész bájos, nagyműveltségű leányával. Házassági tanúk voltak: *Kell* Lipót dr. és *Zerkovitz* Rudolf.

— *Letartóztatott szerb apostolok.* *Szabadkáról* jelentik: A kelebiai csendőrök tegnap reggel a szabadkai ügyészség fogházába kísérték *Milosev* Nenád és *Polla* József kelebiai lakosokat, akik titkos összejöveteleken a magyarok ellen izgatták a szerbeket. A kelebiai szerbek között már egy hónap óta jédeges suttogás és mozgolódás észlelhető. A csendőrök a napokban a szabadkai honvédekkel együtt megjelentek a titkos gyűlések színhelyén és szétkergették az egybegyűlteket. Ettől fogva nyugodtabb lett a szerbek hangulata, de a főkolompók tovább izgatták őket. Most *Milosev* és *Polla* személyében kinyomozták a legveszedelmesebb izgatókat és vasra verve be szállították őket a szabadkai fogházba. *Popovics* Veralin bácsi szerb gazdát királysértés és izgatás miatt tartóztatták le a csendőrök és a szegedi ügyészség fogházába kísérték. *Popovics* az egyik bácsi korcsában nagy hangon szidta a magyarokat és a királyt, a szerbeket pedig magasztalta és Nagy-Szerbiáról szónokolt. Többek között azt mondotta, hogy nemsokára itt lesz Péter, a nagyszerb cár, aki a templomokat egyetlen intéssel löstállóká változtatja.

— *Kellemetlen utikaland.* *Nagyváradról* írják: *Kellemetlen* utikalandja skadt tegnap *Kabai* Bélának, a budapesti magyar királyi Operaház első hegedűsének. *Budapestről* Debrecenben lakó jómódu szüleihez igyekezett látogatóba. Utközben a vasuti kupéban egy kártyakompanya verődött össze és így nem vette észre *Kabai*, hogy a vonat elhagyta Püspökladányt, s pedig elmulasztotta az átszállást. *Nagyváradra* jött tehát, ahova azonban azzal a kinos érzéssel érkezett meg, hogy utközben kártyán elvesztette minden pénzét. *Nagyváradon* tehát jegy nélkül szállt fel a debreceni vonatra, a kalauz azonban rajtacsípte a tervezett ingyen utazáson és *Biharpüspökiben* le szállította a vonatról *Kabait*, akit egy vasutas kíséretében előállítottak a rendőrségen. *Mezey* rendőrkapitány toloncuton akarta Debrecenbe küldeni *Kabait*, aki azonban kérte, hogy ettől a szegénytől kiméeljék meg. Érdeklődjenek Debrecenben a szülei iránt s ezek majd igazolják. Ugy is volt. Debrecenből csakhamar megérkezett a válasz, hogy a szülők igazolják *Kabait* és vállalják a felmerülő költségeket. Erre aztán *Gerő* Ármin rendőrkapitány saját zsebéből adott utiköltséget a kellemetlen utikalandba keveredett művésznek, aki boldogan utazott haza szüleihez.

— *A lapszerkesztő alispán érdemei.* *Tordaaranyos* vármegye rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen foglalkoztak *Lovassy* Andor alispán nyugdíj kérvényével, aki harminc évi működés után betegsége miatt vált meg állásától. A közgyűlés elhatározta, hogy őt és családját a nyugdíjazbályzat minden kedvezményében részesítik és érdemeit jegyzőkönyvben megörökítik.

— *Fogházra ítélt polgármester.* *Pétervárról* jelentik: Ma ítélt az esküdtszék abban a pörben, amelyet *Fagerstörn* vyborgi polgármester, *Palmtröt* és *Lukander* tanácsosok ellen indítottak, akik megtagadták az engedélyt egy *Kupcov* nevű parasztembernek, hogy *Vyborgban* vadhuskereskedést nyisson. Azzal okolták meg a tilalmat, hogy *Kupcov* idegen nemzetiségű. A tényállás alapján az esküdtszék a finnországi oroszok és finnek egyenjoguságára vonatkozó törvény szándékos megszegése miatt *Fagerstörn* polgármestert hat hónapi, a két tanácsost egyenként két hónapi fogságra ítélte.

— *Taft* — egyetemi tanár. *Washingtonból* jelentik: *Taft* elnök elhatározta, hogy elvállalja a *Jale* egyetemen a neki felajánlott tanári széket. Valószínűleg tavasszal kezdi meg tanári működését.

— *Adomány.* N. N. 5 koronát küldött szerkesztőségünkbe a nyomorgó *Wesselényi* utcai varrónő számára. Az összeget rendeltetési helyére juttattuk.

— A háboru hiénái. Szabadkáról jelentik: Az itteni és a közbeeső kisebb állomásokon mostanában sokan élnek abból, hogy a bevonuló katonáknak vizet, kenyert és egyéb élelmiszereket adnak el. Ezek az élelmiszerek árúkat méregdrágán szöszkésztik a katonákra, akik kényeszerüségből minden pénzt megadnak az élelmiszerekért. A szabadkai állomáson például egy kiló kenyérért 48—50 fillért kértek, egy pohár vizért pedig 4—8 fillért. Ez az élelmiszerezés nagy felháborodást keltett az egész városban és tudomására jutott a királyi ügyészségnek is. Az ügyészség és a rendőrség azonnal intézkedtek, hogy a további uszort megszüntessék és most már három rendőrbiztos figyel fel az élelmiszerekre, akiknek szigorúan megtiltották, hogy a katonaságot zsarolják.

— Kártérítés a háboruért. Berlinből jelentik: Néhány évvel ezelőtt Németországból Tripolisba vándorolt egy Lochow nevű német katonatiszt, aki Tripolis közelében nagyterjedésű birtokot vásárolt. Az olasz-török háború idején Lochow rokonszenve a török arab sereg felé fordult és állítólag több ízben elősegítette a törökök harci mozgásait. Az olasz sereggel emiatt Lochownak igen sok kellemetlensége volt a szokásos birtokának nagyrészét elpusztították. A békekötés után Lochow kártérítést követelt az olasz kormánytól, amely most a volt német katonatisztnek 60.000 líra kártérítési összeget utalványozott ki.

— Gyermekölés véletlenségből. A löfegyver vigyázatlan használata ismét megdöbbentő szerencsétlenséget idézett elő, még pedig Solymoson. Vass György földműves 15 éves Miklós nevű fia atyja távollétében Bok Miklós nevű barátjával és annak 8 éves József nevű öccsével játszadozott. Vass Miklós játék közben lekepta a falról atyja vadászpuskáját a ráfogta Bokra:

— Na, most meglőlek, hogy ne lehessél katoná!

A fegyver a következő pillanatban eldőrdült, a golyó szétroncsolta Bok Miklós alkarcját, keresztülhatolt arcán a hát mögött álló Bok József fejébe furódott. Bok József azonnal meghalt, bátyját súlyos sérüléseivel az aradi kórházba szállították, de megmentésére nincs remény. A katasztrófa előidézője kétségbeesésében öngyilkosságot kísérelt meg, de a szomszédok a tett végrehajtásában megakadályozták.

— Megnehezítik a bevándorlást. Washingtonból jelentik: A képviselőház ma egy billt fogadott el, amely kimondja, hogy oly 16 éven felüliek, akik nem tudnak olvasni, eltiltatnak a bevándorlástól, kivéve olyanokat, akik betudják bizonyítani, hogy vallási üldözés miatt vándoroltak ki.

— Győzelmes diáksztrájk. Berlinből jelentik: A hallei egyetemi orvosnővendékek sztrájkja, mely amiatt tört ki, hogy az idegen hallgatók miatt a németeknek nem jutott hely az előadó termekben, a diákok teljes győzelmével végződött, amennyiben a tanári kar ma délután ülést tartott, amelyen kijelentette, hogy a diákság követeléseit teljesíteni fogja és nem részesíti előnyben az idegen diákokat.

— Nincsenek már gyermekek. Fiuméből jelentik: Ruzics János 15 éves fiú szerelmes volt Gariza Palda 13 éves leányba. A leány szülei eltiltották a fiút házuktól, aki erre megfenyegette a leányt, hogyha nem viszonzozza szerelmét, baj lesz. A fiú tegnap összetalálkozott a leánnyal és ekkor egy revolverből kétszer rálőtt. Az első lövés nem talált, a második golyó azonban a leány bal vállába furódott és súlyos sebet ejtett rajta. A leányt beszállították a kórházba. A merénylő fiút letartóztatták, de kihallgatása után, tekintettel kiskorúságára, szabadon bocsátották.

— A katonazenekar hangversenye a Vörös Kereszt egyesület javára. Braun Gusztáv és neje a Fehér Kereszt szálló tulajdonosai a téli kertben tartandó egy katonazene-estély jövedelmét az Arad városi Vörös Kereszt fiókegylet céljára felajánlották. A Vörös Kereszt egyesület választmánya az ajánlatot köszönettel fogadta el és úgy határozott, hogy a hangversenyt holnap — szombat — este fogja megtartani. A katonai parancsnokság készségesen megengedte a házi zenekarának ingyenes közreműködését is így a katonazenekar holnap — szombat — este fél 8 órától a Fehér Kereszt szálló téli kertjében válogatott, ünnepélyes műsorral a hangversenyt meg fogja tartani. Tekintettel a jótékony célra, mely szerint az összes jövedelem az Aradvárosi Vörös Kereszt fiókegylet javára van átengedve, az egyesület választmánya a nagyközönséget nemcsak meghívja és szívesen látja, hanem felülfizetéseket is köszönettel vesz és kéri a közönség támogatását. Az aradi helyőrség tisztú karát az egyesület választmánya a hangversenyre ez uton is tisztelettel meghívja és szíves részvételét kéri. A belépti díj ezuttal is a szokásos marad. Wadowszky Gusztávné elnöknő.

— Öngyilkos uriaszony. Budapestről jelentik: A Nádor bástyán ma délből egy uriasan öltözött nő szublimálttal megmérgezte magát. A mentők az öngyilkos asszonyt a régi Szent János kórházba vitték, ahol azonban az öngyilkos minden személyére vonatkozó felvilágosítást megtagadott. Annyit mondott csupán, hogy a Nádor kaszárnyában levő egyik tiszt a barátja, aki azonban pár nap előtt elhagyta. Azért kereste a halált.

— Nincs felfüggesztve a munkaszünet. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés, mint minden évben, az idén is felterjesztést intézett a kereskedelemügyi miniszterhez, hogy a vidéken a munkaszünetet a karácsony előtti vasárnapon függeszesse fel. A miniszter ezt a kérelmet ellentétben a múlt évben követett eljárásával, azaz az indoklással tagadta meg, hogy december 22-ike és karácsony között oly hosszú időköz van, a mely alatt a közönség bevásárlásait elvégezheti.

— Letartóztatott szerkesztő. Pozsonyból jelentik: Schmitz bécsi lapszerkesztőt zsarolás miatt Pozsonyban ma este letartóztatták.

— Köszönetnyilvánítás. Özv. Lövinger Ignácné az Aradi Izs. Jót. Nőegylet részére 20 koronát adományozott. Ezen nemesszívű adományért ez uton mondunk benső köszönetet. Az elnökség.

— Ittas éjjeli őr. Erdélyi Lajos napszámos a Deák Ferenc utca 5. számú ház építkezésénél éjjeli őr volt. Ma este bepálinkázva lefeküdt a rendes helyiségeket szárító kocsz kalyhák mellé. Széng-zmérgezést szenvedett, a mentők súlyos belső sérüléssel szállították a kórházba.

— A talált bomba. Az Aradi Közlöny mai számában megjelent „Aki bombát talált” című közleményre vonatkozólag Ágoston Lajos annak a közlésére kért meg, hogy neki nem volt szándékában a rendőrséget félrevezetni. Az ágyulövedéket neki a Thököly Imre-utca 5. számú házában adták, hogy vigye el a talán veszélyes tárgyat a házból és ő azt egyszerűen átadta a legközelebbi rendőrnek.

— Új vállalat. Arad város kereskedelmi szívségát mi sem bizonyítja jobban, mint azon körülmény, hogy most a háborus bizonytalanság és pénzválság okozta üzleti pangásban újabb sokatigérő kereskedelmi vállalattal gazdagodott. Már régen megemlékeztünk arról, hogy a helybeli benoid gyár Rt. felszámolása folytán annak két volt főtisztviselője Hoffmann Aladár és Neumann Sándor a gyár világítási osztályát újraszervezve kereskedelmi alapon fogják folytatni. Csatlakozott még a vállalkozáshoz Hoffmann Lajos és így hárman „Műszaki és Világítási Vállalat Hoffmann és Társai” néven közkereseti társaságot alakítva a Weitzer János-utcában (Minorita-palota) nyílt üzletet is nyitottak, hol a modern világítások és műszaki berendezések minden válfaja bő felszerelések révén képviselve van. A cég, bár összeköttetései révén az egész országban és a Balkán államokban is fejt ki tevékenységet, különös sulyt helyez az aradi közönség szakmájukba vágó igényeinek kielégítésére.

— Születések, halálozások és házasságok. Az aradi anyakönyvi hivatalban folyó hó 19-én a következő születéseket, halálozásokat és házasságokat jelentették be: Született: Budai Pál szabónak Pál nevű fia. Kocsur Gábor fékezőnek Róza nevű leánya. Téger József mozdonyvezetőnek Jézsef nevű fia. Tóvis-háti András napszámosnak István nevű fia. Szokolay János cipésznek Erzsébet nevű leánya. Meghalt: Spitzer Illésné 56 éves kereskedő neje. Haroczy Mihály 6 napos fiú. Ortutay Antal 69 éves végrehajtó. Tóth István 54 éves tímár segéd. Házasságot kötött: Grünwald Simon kávész Böhöm Jankával. Molnár István kocsis Csala Juliánával.

— A szenzációs Fischer-tárlat a Szabadság-terén a közönség részéről valódi ostromnak van kitéve. A forgalom egyszerűen óriási. Arad büszkén elmondhatja magáról, hogy a vidék leggazdagabb és leglátogatottabb karácsonyi tárlatát bírja. Az áruház helyiségei késő estig nyitva vannak és sugárzó fénnel árasztják el az egész Szabadságteret. 7018

— Japán dísz tárgyak lakkasották, kávé és tea-készletek Kotányi János paprika levakalában Robitzek Józsefnél József főherceg-ut 3.

— Mielőtt karácsonyi és újévi ajándékát beszerezni, saját érdekébe tessz, ha megtekintí Hirsch Jenő óras és ékszerész cégnek Forray-utcai dusan felszerelt kirakatát, hol feltűnő olcsó árakban gyönyörű tárgyak láthatók. 7869

— Ékszervásárlók szíves figyelmét felhívom karácsonyi és újévi ünnepek alkalmából legizlésesebb nagyválasztékú aranyáru és brilliáns ékszereimre, melyeket feltűnő olcsó árban árusítok. Waldman I. ékszerműves Szabadságtér 14. 7867

— Ha igazán olcsón óhajta karácsonyi és újévi ajándéktárgyait beszerezni, forduljon Fichler Sándor könyv- és papírkereskedéséhez Arad, Szabadság tér 1. Telefon 308. 7981

— Papírfeldolgozó vállalat Ingusz I. és Fia Arad (vár) cs. és kir. katonai fegyház a géperőre berendezett nagybani kalap-, csomagoló-, kosszoru és cukorka-dobozok gyártását megkezdte. Kérjük előforduló szükségletnél ajánlatainkat kérni.

— Olvasó közönségünk b. figyelmét felhívjuk Fischer Mór üveg és lámpaárú cégnek mai hirdetésére.

— A legmegbízhatóbbak a Messenger-bovok telefon 816.

TARKASÁGOK.

(Anyja leánya.) Egy aradi színésznőnek kis leánya ebben az évben kezdte meg tanulmányait, megismerkedett a rejtelmes i vel, sőt most már azt is tudja, hogy ur ír. Ma rossz kedvvel kelt fel a kis leány a rossz kedvét még növelte a csunya, esős időjárás. Reggelizés közben oda is szólt az édes anyjának:

— Tudod mama, a legjobban szeretném a mai előadást — lemondani!

(Ha házasság leszünk.) A modern házasságot jellemzi egy francia élclap a következő kis párbeszédben:

— Kedvesem — mondja a menyasszony vőlegényének — én minden gondodban osztosni akarok!

— De nekem nincsenek gondjaim! — felel büszkén a vőlegény.

A menyasszony azonban nem hagyja magát zavartatni:

— Én úgy értem, ha majd házasság leszünk!

(Rosszul alkalmazott közmondás.) András bácsi bekapacitált állapotban bandukolt haza felé a minduntalan megbottlott egy kórakásban.

— Az árgyélusát! minduntalan megbottlom — mormogja.

Péter szomszéd pedig ezt feleli rá:

— Nem baj az: a lónak négy lába van, mégis megbottlik.

— Elhiszem azt, — mondja András — csak-hogy a ló nem szokott pálinkát inni.

VÁROS ÉS MEGYE

Igazolt városi képviselők. Arad város igazoló választmánya ma délután *Robitsek* Ágoston dr. elnöklésével ülést tartott. Felülvizsgálta *Pálmay* Lajos dr. és *Reiber* Emil megválasztásáról kiállított jegyzőkönyvet és *Angel* István dr. előadó javaslataira azokat igazolt városi képviselőknek mondta ki. Azok helyébe, akik virilis jogukról lemondva választás alapján akarják bizottsági tagsági jogukat gyakorolni az igazoló választmány *Mayer* Miksát, *Réthy* Viktort, *Steiner* Ferencet, *Fodor* Zsigmondot, *Posgay* Lajos dr. t és *Mairovitz* Mórt iktatta a virilisek jegyzőkébe és mint igazolt tagokat jelenti be a közgyűlésnek.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

K. K. Egyelőre nincs korlátozva. Az osztrák-magyar bank annak idején figyelmezteti a közönséget, hogy mikor szűnik meg az ezüst egy forintos érvényessége.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

= Sztrájkoló tőzsdék. *Milánóból* jelentik: Az olasz tőzsdék a mai napon is folytatták a sztrájkot és egyelőre nincs kilátás arra, hogy működésüket újból megkezdik.

= Fizetésektelenség. *Lengyel* Sándor kereskedő Pankotán körülbelül 58.000 korona tartozással fizetésektelenséget jelentett, az aktívum 24.000 korona.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, december 19

Készáru.

Amerika 1-el magasabb. Kínálat korlátozott, vételkedv nincs. 7 ezer mm. lanyha, változatlan.

Határidő.

	Dél	2 órai
	sárlát	sárlát
Busa 1913. áprilisi	11.74-11.75	11.74-11.75
Rozs 1913. áprilisi	10.24-10.25	10.24-10.25
Tengeri 1913. májusi	7.46-7.47	7.45-7.46
Arad 1913. áprilisi	10.92-10.93	10.89-10.90
Ar. árak	50 kilónként számítva.	

Budapesti értéktőzsde (dec. 19.)

Magyar hitel	— — — — —	768.50
Osztrák hitel	— — — — —	601.—
4% koronajáradék	— — — — —	88.20
Osztr.-magy.-államvasut	— — — — —	660.—
Jelzálogbank	— — — — —	402.—
Lezámitolóbank	— — — — —	485.—
Hazai Bank	— — — — —	272.—
Magyar Bank	— — — — —	516.—
Keresk. Bank	— — — — —	8660.—
Rimamurányi	— — — — —	676.—
Salgótarjáni	— — — — —	698.—
Köszti Vasut	— — — — —	640.—
Városi Villamos	— — — — —	856.—

Bécsi értéktőzsde (dec. 19.)

Osztrák hitel	— — — — —	600.50
Magyar hitel	— — — — —	770.—
Osztrák-magyar államv.	— — — — —	657.—
Déli vasut	— — — — —	97.—

A Temesvári Lloydársulat terményosarmokának hivatalos árjegyzése. (Árak 100 kilogrammonként korona értékben.) 912. dec. 19. Busa 75 kilogrammos 20.15-20.25, 76 kilogrammos 20.35-20.45, 77 kilogrammos 20.45-20.55, 78 kilogrammos 20.55-20.65 Rozs (prima) 18.45-18.50 (közép) 17.95-18.05. Arpa (sarlózó) 19.65-19.95. (takarmány) 18.25-18.35, Zab (prima) 20.35-20.65, (közép) 19.65-19.95. Tengeri régl. (magyar) 19.65-19.65, új 10.55-10.55, (román) régi 19.10-19.10, új —. Burgonya 100 kgr. (fehér) 5.60-5.70, (rózsza) 6.30-6.40.

Felölös szerkesztő:

Boigár Lajos.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Pénteken, 1912. december hó 20 án:

B) Bérlet.

B) Bérlet.

É v a.

Operette 3 felvonásban. Szövegét írták: Willner és Bodanszky. Fordította Gábor Andor. Zenéjét szerzette: Lehár Ferenc. Karnagy: Tilker Árpád. Rendező: Polgár S.

SZEMÉLYEK:

Flanort	Huszár K.	Éva	Dióssy Nusi.
Milleflaur	Gyöző A.	Mathieu	Szily Sándor
Paquerette	Sz. Rontay B.	Voissin	Szabó Lajos.
Laruse	Herold Ede.	Prünelles	Hajdutska L.

Kezdete este 7/8 órakor.

URANIA

Mozgófénykép színház.

(Baró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma pénteken, 1912. december 20-án:

1. Az új óra. Humoros. — 2. Milánói tűzoltók Természet után. — 3. Gyermekek szerelem. Kacagató. — 4. Borzalom kamrájába. Detektív dráma. — 5. Polidor reklámja. Humoros. — 6. A bohóc. Artista történet. Két felvonásban.

Előadások délután 1/2 órától kezdve esti fél 12 óráig. A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni. — Minden előadáson katonazenekar játszik. Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fillér.

APOLLO SZÍNHÁZ

az Andrassy-téri új Lloyd-palotában.

Urania Magyar Tudományos Színház aradi színpadja

Ma pénteken, 1912. december 20-án:

1. Mozgófénykép-ujság. Aktuális világesemények. — 2. A rossz információ. Humoros. — 3. Mirakel. Megható látványos dráma a középkori kolostor életből 3 felvonásban. — 4. Ágoston szerelmi kalandja. Kacagató.

Előadások kezdete délután 1/2 órától folytatódáson este 11 óráig.

NYILTÉR.*

Egészséges, erős fogakat kap a gyermek minden nehézség nélkül.

A csecsemők fejlődését szopós korukban a könnyen emészthető és tápláló Scott-féle Emulsió rendszeres szedése előnyösen támogatja. Különösen a fogzási időben mutatkozik szemmel láthatóan ennek a régóta bevált gyermek-erősítő szernek a hatása. A Scott-féle Emulsió ugyanis az egészséges és erős fogcsekkék fejlődésére rendkívül fontos csontképző mézstartalma sokat tartalmaz. A gyermekek állandóan vidámak maradnak és a különben oly félelmetes fogzásból alig vehető valami észre.

A Scott-féle Emulsiót kellemes szedni minden évszakban, mindenkor élvezhető és hatása mindig változatlan; természetesen csak a valódi Scott-féle Emulsióval és nem utánzatokkal. 6018

Egy eredeti üveg ára 2 korona 50 fillér. Minden gyógyszertárban kapható. Ha ezen lapra hivatkozva 50 fillér értékű bélyeget küld Scott és Bowae G.m.b.H. címére Wien, VII. akkor egy gyógyszertár utján próbapacskót küldünk.

Nagyválaszték amerikai női fűzős és gombos cipőkben 9 kor., 10 kor., 11 kor., 12 kor., és 14 koronától egész 25 koronáig kapható

KUTÁNYI J. Arad,
Vörösmarty-u. 1. Telefon 335.

GYÖRGY MENYHÉRT ÉS TÁRSA

női felöltők áruháza

Arad, Andrassy-tér 8.

A Minorita-templom bejáratával szemben.

Nagy Karácsonyi Occasio

Leszállított árak.

Telefon 855.

Szabott árak.

Nagy választék:

Angol felöltők
Plüsch kabátok
Posztó köpenyegek
Szőrme kabátok
Színházi köpenyegek
Leányka és
Gyermekek kabátokban
Szőrme garnitúrákban.

Legújabb divattudósítónkat készséggel küldjük.

Rózsa-napok a drogeriában.

Minden hölgynek,

Aki üzletemet 1913. évi január hó 15-ig látogatásával megtiszteli — tekintet nélkül a bevásárlási összegre — vásárlása mellé díjtalanul egy rendkívül finom illatu számozott

D'Orsay-féle

rózsa-saschet

mellékelek, amely egyuttal nyere-mény-jegy is a kirakatomban kiállított értékes tárgyakra.

Mint

alkalmas és izléses karácsonyi és ujévi ajándékokat van szerencsém ajánlani:

Finom francia és angol illatszereket, egyes üvegek és osinos kasetákban. Uti necessairek. Fésű garnitúrák valódi és utánzatok. Kézápoló (Manicure) készletek. Elefánt csont, gyöngyház, Teknőc, Teknőc utánzat, osont, celluloid és ébenfából. Finom szappanok 3 drb egy csinos dobozban, kölni-vizek 3 üveg egy ládikában. Fényképező gépek és hozzávaló felszerelési cikkek stb. stb.

Rendkívül nagy választékban és legolcsóbb árakon.

Hánszu Nestor

drogeria és illatszer-üzlete

a „Vörös Kereszt“-hez

Arad, Weitzer János-utca 2. szám.

A kiállított tárgyak sorsolása 1913. év január hó 15-én közjegyző ellenőrzése mellett történik.

Nyereményjegyek a fenti határidőig minden vidéki megrendeléshez is mellékelve lesznek.

KÁVÉ
TEA
RUM

KARÁCSONYRA

CIPÓKET
és uri divat cikkek
OLCSÓN

Iványi Menyhért cégnél
a Forray-utcában kaphatunk.

8 napig kivételes
8 olcsó árusítás. **8**

5431

Gyönyörű szép és olcsó

karácsonyi ajándékok,

brilliáns, platina, arany-
és ezüst tárgyak, kitűnő,
csakis különleges valódi
genfi zsebórák a karácso-
nyai évad és tulzsufolt rak-
tár miatt

8004

mélyen leszállított árakon

Weinberger Ferenc,

ékszerésznél, Arad, Andrassy-tér 20.
Telefon 439.

Nagyanya, anya és leánya

egyetértenek abban, hogy a jó kávéhoz a „Valódi“ : Franck : szükséges. A Valódi : Franck : a honi gyárból, Kassáról, jogosan kedvence minden takarékos házi-asszonynak. Az ismertető jele a : kávé-daráló : megvéd az utánzatoktól.

Itt az idő

most vagy soha!!

Ilyen kedvezmény még nem létezett a

**Színházi
Nagy Versenybazárban**

Mindenki, aki a mai naptól fogva karácsonyi és ujévi ajándékait az elismert legolcsóbb bevásárlási forrással teszi,

INGYEN KAP

egy szép és csinos
ajándék-tárgyat
örök emlékül.

Mielőbbi szives látogatást kér kitűnő tisztelettel :

Színházi Versenybazár.

8031

ÓRIÁSI

választékot talál mindenfajta FÉRFI-, FIU-
és GYERMEK-RU-
HÁKBAN, ugyszinte
CIPŐ-, KALAP- és
uri divatcikkekben

Korányinál

a Szabad-ág-téren, 5441

Névjegyek

csinos kivitelben készülnek az ARADI NYOMDA
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG könyvnyomdájában.

URÁNIA

1912. évi december 20., 21. és 22.
 péntek, szombat, vasárnap

CIRKUSZ DRÁMA

A BOHÓC

Artista dráma 2 felvonásban. Világszenzáció.

Ezzel együtt:

A BORZALOM

KAMRÁJÁBAN

detektívdráma.

7143

Eiser Sándor Arad,

Telefon
222.

Weitzer János-u. 2.

Telefon
222

A legrégebb és a legnagyobb különlegességi üzlet **világítást** tárgyakban. Dusan felszerelt raktár a legdivatosabb **csillárok**ból villany-, gáz- és acetilén-világításhoz, továbbá villany, gáz- és acetilén főző, valamint **vasalási készülékek**ben. Ugyisintén minden e szakmába tartozó **üvegáru- és armaturákban nagy raktár**. A magyar gázizzófény részvénytársaság welsbachi **Dr. Auer Károly** szabadalma egyedüli elárusítója. 7729

Nem okoz gondot, hogy hol vegyük meg kedveltjeink karácsonyi és ujévi ajándékát,

mert mindennemű gyönyörű ékszerutánczatok és díszmütagyak mesés olcsó árban kaphatók most

a Párisi gyémánt királynál Szabadság-tér (Uránia épület.)

Diamant Ferencz

villamos világítás, telefon-osengő berendező, osillár- és izzótestek raktára 3161

Deák Ferenc-u. 7.

Telefon 595. szám.

5543—1912. tkv. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A körösbökenyi kir. járásbíró-ság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Borossebes vidéki öngyelző egyesület mint szövetséget végrehajtónak Herbej Simon, Toma Mikulaj és Popa Pá-vel kertesi lakos végrehajtást szennvedő elleni 60 korona tőkekövetelés és járulékal iránti végrehajtási ügyében az árverést az aradi kir. törvényszék, illetve a körösbökenyi kir. járásbíró-ság területén levő Kertes község határában fekvő és a kertesi 189. sz. tjkvben A. + 1. sorsz. 185., 186. hrszám alatt egész belsőségre 851 korona, az u. o. 61. számú tjkvben A. I. 2-6. sor 249/b., 374., 446. hrsz. a. szántó 554. hrszámú rét, és (141., 142.) a. hrsz. a. házas belsőségből Toma Mikulajt illető $\frac{1}{4}$ részére 508 koronában, az u. o. 82. sz. tjkvben (65., 66.) hrsz. a. házas belsőség 320., 366., 462. hrsz. 588. hrsz. rét, 328., 358., 486. hrsz. a. szántó és 529. hrsz. a. rét ingatlanokból Popa Pá-vel illető $\frac{1}{4}$ -ed részére 653 kor. mint ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanokra Kertes községhezánál 1913. évi január hó 16. napján délelőlt 10 órakor megtartandó nyilvános árverésen a fenti megállapított kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron nem fog eladatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át bánatpénzül készpénzben, vagy az 1881. LX. törvényclkk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3388. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Körösbökenyben, 1912. évi november hó 30. napján.

Kir. járásbíró-ság, mint telekkönyvi hatóság.

Szűcsy s. k.
kir. járásbíró.

8024

Aki jó és olcsó ruhát akar az ünnepekre venni, az forduljon teljes bizalommal

6 olcsó nap

VOJTEK és WEISZ-nál

Tekintettel az általános drágságra, mely minden irányban a nagyközönség vállaira nehezedik, elhatároztuk, hogy 6 napon át, illetve a karácsonyi ünnepekig minden vevőnk, aki 1 korona vagy azon felüli összegért vásárol

5%

készpénzbeni engedményben részesítjük, melyet azonnal levonásba is hozunk.

Minden vevőnk ingyen kapja meg a bájos illatú „rosa centifolia“ kártyákat.

Karácsonyra ajánlunk:

lészü és manucure kasetták igen nagy választékban.

Illatszerek:

a leghirnevesebb francia és angol gyárosoktól kimérve és eredeti díszdobozokban, 4 koronától fejjébb.

Legszebb karácsonyi vagy ujévi ajándék!
Valódi harzi kanári madarak,

szárny alatt harzi bélyeggel, éjjel-nappal ének.

lők, versenyképes olcsó árban már 10 koronától, ugyszintén

tengerentuli díszmadarak

minden színben kaphatók. 7365

ZIMMERMANN JÁNOS-nál
Aradon, Deák Ferenc-utca 10. sz.

26857—1912. kh. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. belügyminiszter urnak 192000—1912. számú körrendelete alapján közhírré teszem, hogy azok a védkötelesek sem vándorolhatnak ki, akik már az 1909. II. törvényclkk 2. §-ának b. pontja alapján adott engedély birtokában vannak.

Arad, 1912. évi december hó hó 11-én.

Green, s. k.
h. főkapitány.

Az ünnepek alkalmából ajánlunk:

habtejszint literje K 2.40
tejfelt literje — K 1.60

legfinomabb csemege sajtjainkat:

imperial darabja 32 fill.
romadour (nagy) darabja — — 70 fill.
tejszin crème darabja 32 fill.
trappista kgr. — K 2.60

Kaphatók fióküzleteinkben

Aradi tejcsarnok

HOLTZER JÓZSEF

ARAD, Vörtösmarty utca 1. szám alatt levő 8029

férfi- és fiuruha áruházához, hol divatos és jó anyagból készült mindennemű öltönyök és kabátok még nem létezett olcsó árban vásárolhatók.

Apró hirdetések

Ajánlatokhoz,

melyeket valamely jellege alatt küldenek a kiadóhivatalba, ne tessék eredeti okiratokat mellékelni, mert érettség semmiféle felelősséget nem vállalunk. Azokat az ajánlatokat, melyeket az apróhirdetés megjelenésétől számított 4 héten belül címzettjük el nem visz, a kiadóhivatal megsemmisíti.

LEVELEZÉS.

Legtermészetesebb virágillat
 a „Rosa Centifolia“. Üvegje 5—750 12— kor. Kapható Török Andor és Társa drogeriájában. Andrassy-tér 20. 7992

Fekete karácsony —

Lehet még fehér is és ama vágya, hogy a jégpályán együtt korszolyázzunk, teljesülhet.

Gummi cikkek

legfinomabb minőségben Vojtek és Weisznál. 1-5251

OKTATÁS.

Keresek

első osztályu gymnazista fiam mellé, egy korrepetitort. Cim a kiadóhivatalba megtudható. 8027

Szép fogakat

szépeini kell. Legajánlatosabb Vojtek és Weisz Dentolla fejezőmje. 1-5251

ALKALMAZÁST KERES.

Gyógyászorvos

gyakornoki állást keres, jelesen érettségizett ifju. Szives megkereséseket továbbit a lap kiadóhivatala „Szorgalmas“ jelige alatt. 7991

Óvadékképes

nő, 35 éves intelligens férfi, felügyelői, vagy ahhoz hasonló állást keres. Cim a kiadóban. 7987

ALKALMAZÁST NYER.

Fűszerkereskedő

segéd kerestetik, helybeli engross üzletbe. Ajánlatok „Szorgalmas“ jeligére a kiadóhivatalba kéretnek. 7915

Óvadékképes

egyén kerestetik, azonnali belépésrő. Cim a kiadóhivatalban. 8034

Egy 2 középiskolát

végzett, 14 évet betöltött ügyes fiu nyomdász-tanulónak felvétetik.

ÜZLETEK.

Egy 161

jövedelmező vállalat, betegség miatt olcsón eladó. Érdeklődni lehet a gyorsfutár vállalat irodájában, Zrínyi-utca 1. 8019

Kürtőzőm

Központi vendéglő százalékra kiadó. 8026

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Új üzleti állványok

eladók, megtekinthe 6 Boczkó utca 6. sz., Atlasznál. 8038

Ifjúsági iratok,

képeskönyvek és karácsonyi ajánlékok mélyen leszállított árban kaphatók Pichler Sándor könyv-, papir- és írószer kereskedésében Arad, Szabadság-tér. Telefon 308 8311

KÜLÖNFÉLE.

Karácsonyi ajándékok

mélyen leszállított árban. Legújabb finom levélpapírok, fénykép és képes lapalbumok, emlékkönyvek. fadiszmü-tárgyak festésre, égetésre, összes festészeti kellékekkel; imakönyvek, karácsonyfadiszkek minden árban. Fall disznaptárak en gros. Ifjúsági iratok, meséskönyvek félárban. Krausz Paulin, színház-épület. 4541

Képetti parket

tökéletesen less, ha azt Vojtek és Weisz parket-pasztájával dörzsölöd fel. 1-5251

Ügyes kárpitos 1211

ajánlkozik a szakmába bármily kárpitos munkák pontos és kitűnő elvégzésére, egy saját műhelyben, mint házakhoz is, legolcsóbb árak mellett. Vidékre árfelemlés nélkül. Stáhl M., Thököly-tér 7. sz.

Diamant Jemő

Weltzer- és Kazinczy-utca sarkán (Polgári iskolával szemben) épület- és díszmü bádigos munkákat legjutányosabban készít egy helyben, mint vidéken. 8951

Taxameteres

Bér-autók

Telefonszám

810

2981
 Szolgálat: reggel 6 órától éjjel 12 óráig.
 Garázs: Deák Ferenc-utca 8.

Zálogházból

veszek arany-, ezüst- és ékszer tárgyakat

Farkas Streicher

Arad, Tököly-tér 1. sz. 801

Pénz

— a krízis dacára — első helyen való betáblázás mellett azonnal kapható.

Cim: hitelkeresőknek (nem ügynőknek) a kiadóhivatalban.

8018

Bor eladás.

1912. évi . . . . . á 60 K hektója

1908. évi . . . . . „ 70 „

1902. évi Rizling „ 90 „

Kapható 50 litertől kezdve.

Dr. Petran Jánosné

Arad, Lázár Vilmos-utca 4. sz.

Magyarádi szőlő, közel 3 és fél katasztrális hold, legjobb fekvésű, szép kolnával és jó felszereléssel

eladó.

További értesítést ad

Dr. Szkalák

kisjenői ügyvéd. 8090

Holdmézési halgazdaság fajnemes

hizlalt potykái

állandó elárusítási helye 8002

HOFFMANN OTTÓ

fűszer-, csemegekereskedés

Szabadság-tér 20. sz.

THE VERA

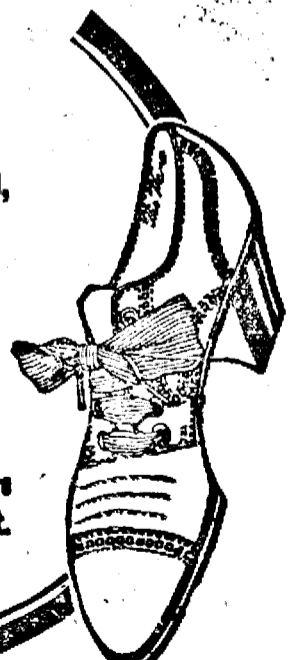
American Shoe

A jelenkor legtökéletesebb, legkényelmesebb, és legtartósabb amerikai

cipője

férfiak, hölgyek és gyermekek részére
 Kérjen képes árjegyzéket.

Made by Rice & Hutchins Boston, Mass. U.S.A.

Egyedül raktári

Buchsbaum és Társa Arad.

Telefon 442.

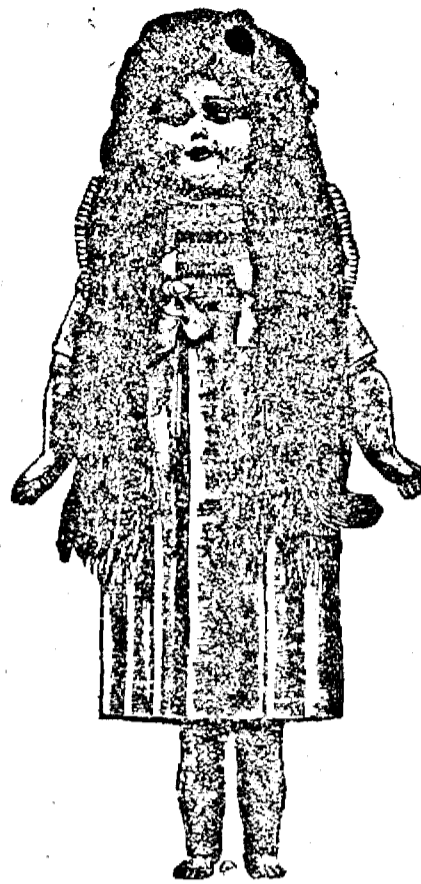
Telefon 442.

Baba - ocsi 3 kerekű
K 2.50 3.- 4.-

Francia babák K 1.-
1.50 6s 3.-

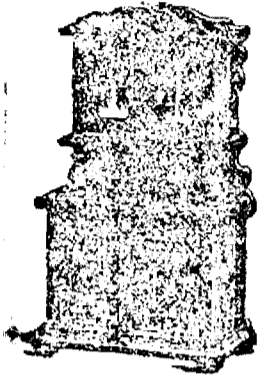
Francia baba valódi hajjal K 1.50,
3.-, 5.-, 20.- K-ig.

Nagy francia babák K 2.50, 3.-,
7.-, 9.-, 20.- K-ig.

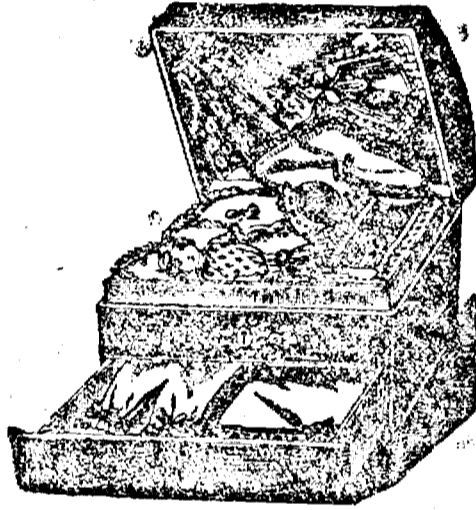
Baba kocsi K 3.- 4.-
5.- 7.-

Kredenc fából K 1.- 6s
1.50

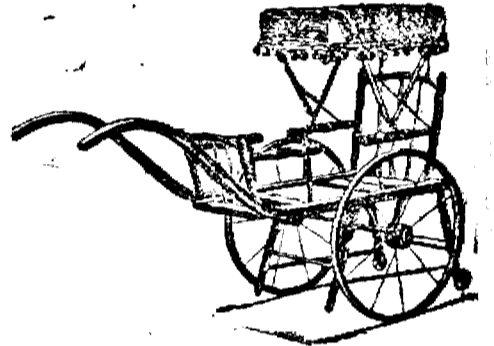
Mosdó K 1.50, 1.90, 3.-

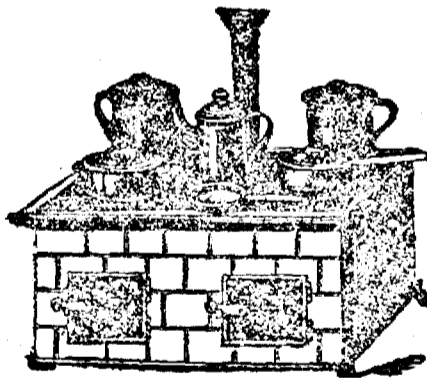
Berendezett babakoffer K 1.-, 1.50,
2.50, 3.50, 5.-, 7.-

Linom Pfister-féle öltözött francia babák nagy választékban
K 1.-, 1.30, 1.50, 1.90

Baba sportkocsi fehér, kék, rózsaszín,
lagrozva K 7.-, 7.90, 9.-

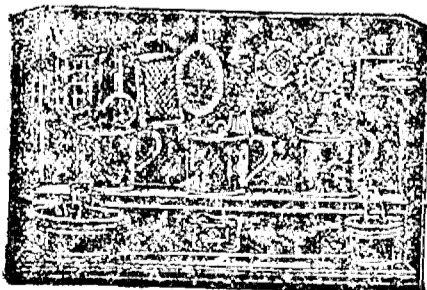
Kályha bádorból
K 1.-, 1.50, 1.90, 2.50

Csinosan öltözött francia babák K -58, -78, -84, 1.-

Elszakíthatatlan képeskönyv
K -78, -90, 1.30, 1.50

Berendezett konyha bádorból K 1.-,
1.50, 1.90, 2.50

Zongora - 60, 1.- 1.90

Berendezett baba szekrény
K 3.-, 5.-, 7.-

FISCHER SIMON

Nagyáruháza a Szabadság-téren!

Kérelem a közönséghez

Az e héten várható nagyobb forgalom miatt kérem mélyen tisztelt vevőimet, sziveskedjenek bevásárlásra lehetőleg **a délelőtti órákat** is felhasználni. — Jóllehet karácsonyi tárlatom könnyen áttekinthető és az egyes árucikkek külön csoportokba vannak osztva, személyzetemet is megerősítettem, nemkülönben minden tárgyon az ár is látható, mindazonáltal kellő időbeosztás a **sima és figyelmes** kiszolgálást elősegitené.

Kedvező vételt, boldog karácsonyhoz kíván

1781

Fischer Simon nagy áruháza, Arad, Szabadság-tér.

RADÓ GYULA

NŐI FELÖLTŐ ÁRUHÁZÁBAN

==== ARAD. ====

NAGY KARÁCSONYI OCCASIO

Az idei saisonból visszamaradt legujabb női felöltők rendkívül mélyen leszállított árban kerülnek eladásra.

Angol raglanok,
Női divat felöltők,
Plüsch kabátok,
Broccát felöltők,
Szinházi kabátok,
Angol bundák,

Szörme felöltők,
Leánykabátok,
Gyermekefelöltők,
Angol kosztümök,
Divat bluzok,
Pongyolák, Divat aljak.

Gyászruhák és gyászbluzok

Szabott árak!

Telefon 238.